

Joannis Despauterij Di
nuitæ de Figuris Liber: ex Quintiliano: Donato:
Diomede: Valla Placétino: Mancinello: Nigro
pluribusq; diligenter concinnatus.

W. Lardos

Ad descriptio de linguae Graecae

Venūdatur ab Iodoco Badio Ascensio sub gra
tia & Priuilegio ad calcem explicandis.

Ioannis Fonsomii Melotensis ad
lectorem Tetrastichon.

Qui Latios tentare lacus : variamq; poesim
Sedatamq; sacro vis Helicone sitim:
Perlege , quas doctus tibi dat Niniuita , figuras:
Tramite sic facili nota Poesis erit.

Ioannis Frigidivallę Pernensis ad
lectorem Hexastichon.

Hac Despauterii voluantur scripta , probatis
Que de caudicibus sedula carpsit apes.
Hinc sibi multimodam poterit vir cogere frugem,
Quem bonus artidocę Palladis vrit amor.
Candide zoileos igitur depone latratus,
Nec capera frontem lector amice tuam,

Ioannes Despauterius Niniuita Ioanni Molino Canonico Tornacensi clarissimo: musarū delitiis: & Neruiorum decori Salutem. P. D.

Figuras nostras Ioānes Moline disertissime tuę celsitudini dicādas censui: non quo celebrior per me fieres: verum vt sint dulce amicitię nostrę monumentū. Tu enim Latinę linguę doctissimus: neq; Gręcę imperitus: famigerabilior es q̄ cui nostrę nuge claritatis quicq; adiiciant. Miraberis scio qui post Mancinellum de figuris scribere ausim: causam paucis accipe. Antonius Mancinellus acerrimi ingenii grāmaticus de figuris tam doctescripsit: vt opusculum eius assuatur grāmaticę Sulpitii: Nebrissenfis & pluriū: vtq; olim ea de causa negauerim me de figuris quicq; scripturum. Verum superiore anno Badius cōmunis amicus: sine controuersia doctissimus: admonuit vt Mancinelli figuras diligētius examinarem: quod vt feci: statim cognoui me opere precium facturū si ex ipso & Quintiliano ceterisq; qui de figuris scripserunt: nouum de his opusculum excuderem: quum propter alia tum propter male obseruatas a Mancinello & aliis syllabarum quantitates etiam citra metri necessitatem. Quod autem hic affert ad sui excusationē Mancinellus: vt in fastis Baptista Mā

tuanus illud Manilii: Ornari res ipsa negat contē
 ta doceri: mihi neutiq̄ placet. Neq; enim Manilius
 passim contra Latinorū consuetudinem confun
 dit omnia: quia latinitatis & quantitatum obser
 uatissimus est: nisi forsitan in Italia & naufragia:
 in tanto opere. Itaq; veniam petit Manilius: nō si
 more istorum omnia inquinet: verū si nō tam ele
 ganter tāq; suauī modulatione carmina sua q̄ alio
 rum fluant. Res enim cogit versus interdum fieri
 duriusculos: Ita ornari res ipsa negat cōtenta do
 ceri. Proinde ridiculus est qui pœnultimā produ
 xit in acinus: peribolus &c. dicta autoritate: vt
 putat: satis excusatus. Nihil tale reperietur in Fi
 guris nostris: quas tibi nuncupatas disertissime
 Moline hilarī frōte suscipito: & ab inuidorum su
 gillationibus pro virili parte defendito. Vale.
 E museo nostro Cominiensi quarto nonas Febru
 arias Anno Dñi sesquimillesimo decimonono.

Ioannis Despauterii Niniuitæ
De Figuris Liber
Vnicus.

Figuræ Definitio & Diuisio.

Figuræ nouata aliqua dicendi forma si-
gura est.

Sunt eius species Metaplasmus, Schema
tropusq̃.

Quas manifestatis vitiis referabimus
ample.

Figura est arte aliqua nouata forma dicendi. Aut Figura est con-
firmatio quædam orationis remota a cõmuni & primum se offeren-
te ratione. Vtraq̃ definitio est Quintiliani in libro nono de institut-
ione oratoria. Ex quo & octauo eiusdem sumpta sunt ferme omnia q̃
de figuris scripsere Donatus, Diomedes, Valla Placentinus, Niger,
Mâcinellus: & ex primo eiusdem, q̃ de Barbarismo & Solocismo tradi-
derunt. Hos ipse postremum secutus: omnia copiosius & clarius tra-
dere totis viribus conatus sum: id an effecerim, lectores candidi fact-
le iudicauerint. Figurarum notitia est poetis orationibusq̃ necessa-
ria vt Quintilianus declarat. Cæterum fuerit operæ precium viti-
orum naturam ante manifestare, quæ auctore Fabio in primo, sæpe a
figuris separare difficile est. tam facile specie recti decipimur: tantaq̃
est iis inter se cognatio: vt quod in prosa aut apud impetitos vitij
nomen indispicitur: poetis veneti ducatur.

Figura.

De Vitiis.

Vitia orationis generalia sunt tria: vt Diomedes
scribit. Obscurum. Inordinatum. Barbarum. Obscurita-
tis species sũt octo. Acyrologia. Pleonasmos. Perissologia.
Amphibologia. Tautologia. Echpsis cum Apostrophi. Ac-
nigma. Macrologia. Inordinate orationis species sunt quinque: aucto-
re Diomede. Tapinosi. Cacophaton siue Cacephaton. Cacosynthe-
ton. Aeschrologia. Cacoselia. Barbaræ orationis species sunt duæ: Bar-
barism⁹ & Solocism⁹. q̃ vitia in primis vitãda primũ declarabunt.

Vitia.

Barbarus est quisquis scribendo siue loquendo

Verbum corrumpit: peregrinum est Barbara lexis.

Barbari =
simus.

¶ Barbarismus est vnica dictionis corruptio scribendo aut loquendo commissa: vt tollero cum duob⁹ ll. Bustris pœnultima corrupta. Neq; enim defenditur auctoritate Papinij: vt pleriq; male putant. Barbarismus secundam corripit: vt Barbarus. Ideo hexametrum nō ingreditur. Alexander eius loco Barbaris dixit: vt flectatur Barbaris idis. Barbara lexis est dicitio peregrina: vt guerra, bladum, stufa, fardellus, catallum & mille id genus alia imperitis sacerdotibus & notarijs vltatissima, elegantia amatoribus summopere vitanda. Nō nulla tamen longo veterum vsu recepta sunt: vt mastruca aut mastruga. Sardum apud Ciceronem vestimenti nomen. Magalia & mapalia punica: lancea & gurdus pro stolido hispanica. Reda & Petoritum vehicula, gallica. Gaza persicum. Acinaces Medicum. Auctore Donato. Mappa circo vsitatum nomen punicum. Auctor Quintilianus in primo. Barbara lexis est oratio adiectiui & substantiu.

Barbara
lexis.

Lexis. id est dicitio. lexicon vocabularium. BARBARISMUS dicitur a Barbarus. id est dissonans: quia a vera latinitate dissonat, dissidet, discordat. Barbari ab initio dicti sunt factitio noie qui dure atq; aspre loquebatur. BARBARI etiam sunt quicumq; alienigenę presertim feri & monb⁹ inculti. Martialis. Barbara pyramidū sileat miracula mēphis. Psalmographus. In exitu Israel de Aegypto: domus Iacob de populo Barbaro. Græci præ se Barbaros censēbant etiam Latinos. Plautus in asinaria argumento. Marcus vortit Barbare. id est latine vt recte declarat meo iudicio Pylades. Postea deserunt latini inter Barbaros haberi. Ceterum tam inter græcos q̄ Latinos Barbari semper vocati sunt quicq; latina & græca vba male scripserūt aut p̄nūciauerunt. quos Alcaeus Barbarophonos appellat: & ipm̄ vitiū Barbarophoniam. Differt Barbarism⁹ a Solœcismo q̄ hic orōnis sit corruptio: ille vero vnica dictionis. Auctor Quintilian⁹ in primo. Barbarism⁹ in prosa nomen suum retinet: apud poetam Metaplasmus & p̄thos nuncupatur. Ideo licet ex poetis, deptomantur Barbarismi exempla, ne credas ipsos locufos esse barbarez: siue (vt veteres sapius dicebant) rustice. Sed intelligas Barbarismum fore: si quis ita loque retur in prosa. Itidem censendum est de Solœcismo: cui schemati apud poetas nomen est.

Lexis.

Barbarus.

Barbaro-
phoni.

Barbarism⁹ in⁹ quof
modis fiat

Barbarismus fit duobus modis. Scripto & pronuntiatione. Idq; quadrifariam. Adiectione, Detractione, Mutatione, Transmutatione, literæ, syllabæ, temporis. ADIECTIONE literæ: vt relliqua, relligio, rellatus gemino ll. ADIECTIONE syllabæ: vt alituū, ma

uors, Induperator. ADiectione temporis: vt Italia prima longa quum sit naturaliter breuis. Author Quintilianus in primo. Sic sophia philosophia pœnultima longa Barbarismus est: nulla authoritate excusabilis quicquid dicat hic Mancinellus. DETractione literæ fit Barbarismus: vt si quis detracta a litera pretor dicat. Veluti fecit Lucilius: auctore Diomede: Pretor ne rufficus fiat: quum debeat & pronuncian prætor. Sed structuræ gratia syllaba longa corripitur. Hæc Diomedes. Ergo manifestum est & diphthongum scribi & pronuncian. Sic si recte legatur illud Ausonij. Sed Citheron toties ternas ex ære sacrauit. dicendum erit Ausonij extrita priore vocali corripuisse secundam in Citheron: pro Citharon. Mirum est Ausonij enarratorem id silentio obruisse. Mihi certe non est verisimile eum locum menda catere: de qua re & mille alijs copiose in maximo opere disputabimus, si mitissimus Iesus aliquot annos vitæ nostræ adiecerit. Item Tuguri pro tugurij. Infantibu paruis. pro infantibus. DETractione syllabæ: vt surpitis, salmentum. pro sutripitis, salfamētum. Sic si Quintiliano credas sapis pro isapis. In qua re complures sugillat, Palinodiam cantaturus si bene cōsiderauerit illud Silij in octauo. Sed non ruricolæ firmarunt robore castra. De teriore canis venientes montibus umbri. Hos æsis sapisq; lauant rapidasq; sonanti. Vertice contorquens vndas per saxa Metaurus.

Diphthongus & scribenda.
Pretor.
Prætor.
Citheron.

Sapis pro
Isapis.

DETractione temporis: vt ltererunt pœnultima breui. MVtatione ne literæ fit Barbarismus: vt asuenio, vpilio: pro aduenio, opilio.

MVtatione syllabæ: vt pernucēs: pro pernices. author Donatus.

MVtatione temporis: vt teste eodem apud Vergiliū. Feruere leuaten auroq; effulgere fluctus. licet non desint: qui asserant olim in vsu fuisse verbum tertij ordinis Fervio: quod Quintiliano inaudiatum est: licet Lucilius dixerit. Feruit aqua & feruet: feruit nunc feruet ad annum. TRANSMVtatione literæ fit Barbarismus si quis Lerigio pro religio: aut Pregula pro pergula dixerit. Tinga Placentinus duo in vno nomine faciebat Barbatismos. Preculam pro pergulam dicens. auctore Quintiliano in primo. TRANSMutatione syllabæ: vt Displicina pro disciplina. TRANSMutatione temporis: vt si quis prima breui, & secunda producta Lucia pronunciet: timore imperitorum. Flunt (inquit Donatus) Barbarismi per tonorum commutationem. Nam ipsi adiunguntur, detrahuntur, mutantur & transmutantur. quorum exempla vitro se offerunt: si quis inquirat. Totidem etiam modis per aspirationem deprehenditur Barbarismus: quem quidam scripto: quidam pronunciatione iudicant ascribendum: propter h. quam alij literam: alij aspirationis notam deputant. Flunt quoq; Barbarismi per hiatus & collisiones. Sunt etiam malæ compositiones: vt Cacosphethon: quæ vitia nonnulli Barbarismū esse putant: in quibus sunt Metacismi, Labdacismi Iotacismi, Hiati, Collisiones: & omnia q̄ plus æquo minus ve sonantia

Iotacism⁹
Labdacis-
simus.
Metacis-
simus.

ab eruditis auribus respuuntur. Nos cauenda hæc omnia vitia prælocuti: controuersiam de nomine pertinacibus relinquamus. Hæc cum Diomede Donatus. Addit Diomedes. Iotacismi sunt quum i li-tera supra iustum decorem in dictionibus offenditur. Labdacismi si-militer si lucem prima syllaba vel alma nimium pronunciemus. Me-tacismi sunt quum in fine partium orationis inueniuntur m. litera, & incipiens sequens a vocali quæ non sit loco consonantis posita. Hæc enim scribitur non aut pronunciat. vt Quouiscq; tandem abutere? Tunc autem pronunciamus in literam quum sequitur vocalis loco consonantis posita: vt est. Tum Iuno æternum seruans. Distinctio quoq; separat verba. Dū conderet urbem, Inferretq; deos latio. Que pronuntiatio seruanda: ne sit Barbarismus, non in scriptura, sed in sermone si enunciata fuerit. Hæc Diomedes.

Solæcis-
simus.

Sto Solæcismus vitiosa oratio quænis.

¶ Solæcismus est impar & inconueniens compositura partium orationis. Author Asinius Capito. vt acuta gla-dius. Saluete reuerende magister. In prosa præsertim si im-perito excidat nomen suum retinet. In carmine præstantis poetæ Schema vocatur, & (vt Georgius Valla asserit) Allæosis atq; Solæ-cophanes. quæ nomina suis locis declarabuntur. Differt Solæcism⁹ a Barbarismo: vt dictum est: quia Barbarismus dictionem corrup-pit: Solæcismus vero orationem. Diciturq; latine imparitas. A ve-rustioribus latinis Stribiligo dicebatur, a versura scilicet & prauita-te tortuosa orationis: tanq; Sterobligo quædam: a streblo, id est tor-queo, deprauo. Perottus in Cornucopiæ, Scribligo dicit vt Scriblita. ex eodem fonte ortum: vt credit. At in Diomede & Gellio Stribili-go offendo: quod magis placet. NOME Solæcismus cum Quin-tiliano intrepidi vtamur: licet Gellius putet antiquissimum quæq; Solæcum & Barbarum dixisse non Solæcismum neq; Barbarismū Solæci autem nomen a Solone deductum Laertius Diogenes testa-tur: qui quum in Cilicia urbem a suo nomine Solos condidisset: pau-ci ex Atheniensibus quos in ea reliquit: non multo interiecto tempo-re: corrupto patrio sermone, inconuenienti partium structura loqui cœperunt. Quapropter qui eo vitio aliquando vterentur dicti sunt Solæci. Σολαικιζειν. hoc est (vt Perottus loquitur) Solæciffare. Solæ autem urbis nomen quæ postea Pompeiopolis dicta est. Duas tantum syl-labas obtinens in æ diphthongon desinit in nominatiuo plurali: vt apud Plinium Insularum nomina aut oppidiorū Taphræ. Neuræ. Solæ. Dioseuræ. Paxæ. Cepæ. & apud Ciceronem Canepohræ. quæ ac si in i desinerent faciunt obliquos per secundam declinationē. Au-thor Hermolaus Barbarus in Plinium. Male igitur imperitus vul-gus cum Alexandro Soloe trissyllabum profert. A poetis Solæcism⁹ p errore metaphoricis capis. Iuue. Solæcismū liceat fecisse matito.

Stribiligo
an Scri-
bligo.

Solæ.

Solœcismus fit modis generalibus quattuordecim. **¶** Primo in mutatione generum. vt, Spissus suber. pro spissum. Purpurea Narcissus. At, Silex atra, Vergilij authoritate excusatur. **¶** Secundo in mutatione casuum. vt, Illum quem quaeris, ego sum. Vt bē quam statuo vestra est. Nisi excusetur: vt in Syntaxi nostra docui. **¶** Tertio in mutatione numerorum. vt, Saluete, ad vnum pro salue. Turba clamant. **¶** Quarto in mutatione personarum. vt, Danaï qui parent Atridis q̄ primum arma sumite. pro qui parentis. Diomedes credit secundam personam poni pro tertia. hic. Hæc prima piacula sūto. pro sint. Donatus tamen, amanto, sūto, & cætera, tertiae personæ esse putat. **¶** Quinto in mutatione temporum. vt, Fumat Neptunia Troia. pro fumauit. Licet de hoc sit inter Grammaticos cōtrouersia. Nec veni: nisi fata locum, sedemq̄ dedissent. pro nec venissem. Ponitur hic præteritum Perfectum pro Plusq̄perfecto, authore Diomede, & Indicatiuus modus pro Coniunctiuo. **¶** Sexto per qualitates, vel significationes verborū. Vergilius. Expoliantur eos: & corpora nuda relinquunt. Idem. Placidam paci nutritor oliuam. pro expoliant, & nutrito. Fecit enim Commune verbum nutritor ab eo, quod erat Actiuum nutritio. **¶** Septimo per modos verborum. vt, Itis: paratis arma. pro ite, parate arma. Indicatiuum pro Imperatiuo posuit, authore Donato. Vergilius. At Rutulo Regi, ducibusq̄ ca mīta videri Aufonijs. id est videbantur: vt assent Diomedes. Nonnulli malunt subaudiere verbum coeperunt. **¶** Octauo per aduerbia. vt, Intus eo. pro intus. Apuleij impetitus Miles. Vbi ducis asinum istum: pro quo ducis. Similiter fit Solœcismus, authore Donato, quoties nomen pro aduerbio ponitur. vt, Toruumq̄ repente Clamat. pro torue. Aut si Proprium p̄ Appellatiuo ponatur. vt, Dardanus pro Dardanius. Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus. **¶** Nono per præpositiōnes. vt, Eo apud amicum. pro ad amicum: Solœcismus est testib⁹ Donato, & Diomede. Vergilius. Rapuitq̄ in fomite flammam. pro in fomitem quasi ad fomitem. Sub lucē ibant. pro ante: authore Donato. Ea tamen locutio tantæ authoritatis tibi cibus fulcitur: vt cuiq̄ licitam putemus. videatur Syntaxi nostra. Cui tantum de te licuit. pro in te. **¶** Decimo per gradus. vt, Respondit Iuno Saturnia sancta dearum. pro sanctissima, authore Donato. Diomedes ponit exemplū. Is questus est multo huberrimus. quum debuert dicere, multo huberior. Nos in Syntaxi ostendimus id genus orationes esse oppido venustas: tantum abest, vt villa sit Solœcismi species. **¶** Undecimo per cōiunctiones. vt si copulatiua pro disiunctiua ponatur, aut contra: veluti, q̄, pro ve, apud Vergilium in Secūdo Aeneidos de equo Durateo. At Capys & quorum melior sententia menti: Aut pelago Danaum infidas, suspectaq̄ dona Præcipitare iubent, subiectisq̄ vrere flammis: Aut terebare cauas veteri, & tentare latebras. **¶** Duodecimo per geminationē abauendi. vt, nihil nunq̄ peccavi. p̄ nihil vnq̄ peccavi. **¶** Ter-

Solœcismus
fm⁹ quot
modis.

tridecimo per Accentus. vt si quis pronūciaret sine accentu infine. pone, falso, vna, aduerbia:quem in vltima differentie causa habent, authore Prisciano. ¶ Quattodecimo per ordinis mutationem. vt, Aedituulq; sacerdos cantant. pro aedituus sacerdosq;. Et vt summatim dicam, Solocisimus sit quoties oratio vitiatur citra corruptionem scripturæ aut prolationis: vt Saluete ad vnum. Quo pergis? Romę. Non mei interest. Quem percussisti? hunc, demonstrata foemina. In quibus licet videatur esse vnius dictionis vitium: tamen per subau- ditionem oratio est: vt Saluete tu: Quem percussisti? hunc Foeminā. Quo pergis? pergo Romę &c. Author Quintilianus in primo. suffra- gatur cum Diomede Donatus. At si quis multitudinis duntaxat nu- mero flectenda henicos aut contra enunciet: vt nuptia, calenda, diuitia, ferra, plumba, Barbarismum proculdubio committit. Autho- ribus eisdem.

Obscurę ignobilisq; orationis species.

Acyron.
Acyrolo-
gia.

¶ Mproprie sumptum verbum dicatur Acyron. ¶ Acyron siue Acyrologia, est impropria dictionis vsurpa- tio. vt spero pro timeo: improprium est. Nam speramus bona: timeamus aduersa. Vergilius. Hunc ego si potui tan- tum sperate dolorem. Idem. Si genus humanū & mortalia tenueris arma, At sperate deos memores fandi atq; nefandi. Quintilianus in octauo. Proprietati contrarium est vitium quod apud nos improprium, Acyron apud Græcos vocatur: quæse est tantum sperate do- lorem. Terentius. Accede ad ignem hunc, tam calefces plus satis. Acy- rologicos dixit ad ignem hunc. pro ad meretricem: vbi etiam Meta- phora inuenitur. Acyrologia interpretatur impropria locutio. ab Acyros. id est improprius. & Logia. id est locutio. Logia autem (vt in Verificatoria nostra ostendimus) tribrachus est. Ideo nihil ex eo no- mine compositum hexametris idoneum est. Propterea metri gratia Perissologos, Tautologos, Macrologos diximus. pro Perissologia &c. non inepte vt opinor. Siquidem Logos. id est sermo vel ratio, in compositis interdum adiectiue: interdum substantiue capitur: vt indicant Polylogus & Dialogus. Apologus & Apologia haud pa- rum significatione differunt. Acyron dicitur ab a particula priuati- ua & Cyrios. id est propnus & dominus. Cyriacos dominicus. Cyria- hera, domina. Ab his deducta primam syllabam producere in Verifi- catoria ostendi. Ideo produxi secundam in Acyron.

Pleona-
smos.

¶ Omne superuacuum Pleonasmus rite vocatur. ¶ Pleonasmus est adiectio superuacua ad plenam significationem: vt sic ore locuta est: vidi oculis ante ipse meis. Nam ore & oculis hic

superuacanea sunt: & in illo videtur, inest ipse. Authore Fabio asserente & geminationem, & repetitionem, & qualemcumque adiectionem Pleonasmum videri posse. Trāfertur autem Pleonasmus superabundantia. a Pleonazo. id est plusquam oportet facio aut dico. Potest hæc figura cum Perissologia & Macrologia Tautologiaque vocari Periergia: quæ est curiositas & sedulitas superflua: prorsusque verbum omne: quod neque ornatum neque sensum iuuat. Periergos. id est curiosus & superflue sedulus. Periergozoma. id est curiose ago & satago. Ne quid autem scitu dignum sciens præteream, non te latet apud Vergilium in duodecimo Aeneidos: quosdam libros habere. Vidi oculos ante ipse meos me voce vocantem Murchanum. sic ante prepositio hic foret: de qua oratione perdocte doctissimus Badius in nono Fabij differunt. Periergia: quasi ultra opus & præter necessitatez: a peri ultra, & ergon opus & officium.

Periergia.

Esto Perissologus tibi sermo superfluus omnis.

Perissologia.

¶ Perissologia est adiectio verborum superflua: sine vlla vi rerum. vt Ibant qua poterant: qua non poterant, non ibant. Hic excepto ibant omnia superuacua sunt: Viuat rex, & non moriatur. Superflue adijcitur, & non moriatur. Siquidem non sit aliud viuere quam non mori. Perissologia interpretatur superflua locutio. a Perissos, id est superfluus. Perisseumatos abundantia. Perisseuo abundo, supero.

Amphibolon dubius Romanis sermo feretur.

Amphibologia.

¶ Amphibologia est vitio compositionis in ambiguo posita sententia. Fit autem pluribus modis: quos recensere omnes ne nimis longum esset non oportet: vt inquit Donatus. Fit autem per accusatiuum: vt audio secutorem retiarium occidisse. Dubium est an secutor retiarium occiderit: an contra. Secutor & retarius gladiatorum nomina sunt: vt Thrax & Mirmillo. Aio te acida Romanos vincere posse. Certum est Antonium præcedere eloquentia Crassum. Fit item per verbum commune: vt Ciminatur. Cato. Vadatur Tullius. dubium est actiue an passiuè intelligas. Et per participium: vt video statuam auream hastam tenentem. Dubium est: an statua hastam teneat: an contra. Fit item per æquiuoca: quæ græce dicuntur Homonyma & Polysema: vt fregi aciem: dubium est: an oculorum: an exercitus: an ferri. sic taurus denotat montem: animal: signum coeleste: & partem obscenam. Conductus est cæcus secus viam: amor dei: utilitas magistri. In his & mille id genus orationibus est Amphibologia. id est ambiguus sermo. Plene diceretur Amphibologia: sed Euphonia gratia vnica syllaba est extrita. fit enim ab Amphibolos. id est

ambiguus, dubius. Vnde hæc figura etiam dicitur Amphibolia pœnultima breui. Amphiballo amplector, dubito, circūpono. ab amphi id est circum. Ballo, id est mitto & iacio. Bole & Bolos, id est iactus. Logia locutio.

- Tautologia.** Tautologos verbis variis rem signat eandem.
 ¶ Tautologia est diuersorum verborum aut orationum eandem rem significantium inculcatio: vt ipse egomet venio: exultans redeo gaudensq; reuertor. Vergilius primo Aeneidos. Quem si fata vitum seruant, si vesicitor aura Aetherea, neq; adhuc crudelibus occubat vmbri. Nam totum quod repetitur vnū est. Idem in nono. Lachrymis ita fatur obortis. Te neq; inquit miserande puer quum læta veniret Inuidit fortuna mihi. Nam cum dixisset fatur, superfluum erat eiusdem rei verbum inquit. Tautologia transfertur eadem locutio, habet id nomen au diphthongon in prima syllaba contra ineptos, credentes hic primam syllabam esse quæ est in tantus. Tautofes pœnultima breui, id est identitas. Logia locutio. Logos sermo, ratio.
- Macrologia.** Macrologos sermo nimium prelixus habetur.
 ¶ Macrologia est longa sententia res non necessarias comprehendens: vt apud Liviū, teste in octauo Quintiliano. Legati nō impetrata pace retro domum vnde venerant abierunt. Vergilius. Postera lux summo spargebat lumine terras: Orta dies, quum primum alto se gurgite tollunt Solis equi, lucemq; elatis naribus efflant. Satis fuerat dixisse, Orta dies. Cæterum hoc vitium versibus minus nocet q̄ soluta orationi. Author Diomedes. Macrologia transfertur longa locutio. Nam macros longus est. Huic vitio aduersatur orationis virtus quam græci Syntomiam vocant: Latini breuitatem, quæ auctore Diomede tunc fit quum rei magnæ sensus sufficienter ad dignitatem quæ breui enunciat sententia. vt apud Vergiliū. Nascetur pulchra Troianus origine Cæsar, Imperium oceano famam qui terminet astitis. Hic enim & Troiana dignitas, & Cæsaris principatus, & Romano imperio possessio indicatur orbis. Syntomos, id est breuis, concisus. Syntomia, breuitas. a syn. id est con. & tome vel tomos. id est incisio, sectio. Huic virtuti vicina est omnibus aduersa vitij, Cenologia aut Ciriologia, per η in prima syllaba. Hanc Diomedes sic definit. Ciriologia est culta & sana oratio sine lenocinio ornata: vt Romanos rerum dominos gentemq; togatam. Hic etiam ipsa veritas sententiam ornauit. Videtur interpretari cor animaq; orationis. a κηρ κηροβ, cor, anima. Eadem virtus dicitur Orthoepea: quæ auctore Quintiliano in primo, est te motis omnibus vitij emendata cum suauitate vocum explanatio. Niger exemplum dat ex Vergilio. Mecumq; fouebit Romanos rerum dominos gentemq; togatam.
- Syntomia**
- Ciriologia**
- Orthoepea.**

Eclipsis verbum, Reticentia verba subaudit.

Eclipsis.

☉ Eclipsis vnicum verbum, id est dictionem subaudit. Reticentia vero, id est Aposiopesis plures dictiones supprimit. Hanc differentiam ex Mancinello pluribusq; colligo. Itaq; Eclipsis est defectus qdam necessitatis dictionis quam desiderat præcisa sententia. vt Hæc secum. deest loquebatur. Italiam fato profugus Lauinaq; venit Littora. deest prepositio ad. Ternis iactat⁹ & alto. deest in. Et in quarto Aen. O mihi sola mei super Astyanactis imago. deest verbum est, ad perfectiones orationis. Nec enim apocopam possumus dicere eam quæ sit in plena dictione: sed quæ in litera vel syllaba, sensu per se carentib⁹. hoc Priscianus in xvij. Apud Aufoniu in sup subaudit infinitiuus esse. Tu senium quod cumq; super labentibus annis Fata dabunt &c. Eclipsis, id est defectus aut defectio. Eclipo cum ei diphthongo in secunda syllaba, id est deficio. Eclipticos defectiuus. ☉ APOsiopesis est plurium dictionum subauditio iratis in primis apta. Teren. Quæ ego si sensero. quæ ego subaudi acerrime puniã, aut in pistrinũ dabo, si sensero: subaudi fallaciæ quæq; machinari: aut quid simile. Verg. Quos ego: sed motos præstat componere fluctus. quos ego, subaudi acerrime puniam: aut quid simile. Id autem sit quũ quis irasitur aut perturbatur. vt Meme adũm qui feci in me cõuertite ferrũ. Et, Incipit effari mediaq; in voce resistit. His enim affectibus tantum sermonis defectio congruit: teste Seruio in. j. Aene. Aposiopesis aut Aposiopisis pœnultima longa. scribitur enim græce per ω mega ante p. & η ante σ. α πο σ ι ω π η σ ι ο β. η aut fere semper vertitur in elongum: vt ostendunt dictiones, Monastenum, Baptistenium, Elaterium, Cœmeterium, Phrontisterium, Poterium, Apoditerium, Mimesis, Echphonesis &c. Sic & græce & latine scribitur apud Quintilianum & Vallam Placentinum & Volaterranum, Aposiopesis. Itaq; id nomen producit pœnultimam: licet Mancinellus corripuerit, male quidem vt pleraq; alia: conuenientius certe produxisset. melius enim fuerit prima. tantum syllaba abuti q̄ pœnultima: ob id semper a iuuenibus male pronuntiata. Aposiopesis latine dicitur reticentia a Cicerone: obticentia a Celso: a nonnullis interruptio. Fit autem ex apo. id est ab & re, & siopao. id est sileo, taceo. hinc Siopæ, & Siopesis. id est silentium, per η. id est e longum. qualia sunt apud græcos verbalia plurima. vt Cathecesis instructio, Cœmesis dormitio, Synidesis conscientia, Metachoresis secessio &c. Siopelos taciturnus. Sioperos idem. Tam Eclipsis q̄ Aposiopesis dici potest Miosis aut Meosis per ei diphthongum in prima syllaba sequente ω mega, μειωσις: de qua sic ait Quintilianus in octauo. Vitanda & μειωσις quum sermone quidem deest aliquid quo minus plenus sit: q̄q̄ id obscure potiq; inornata orationis vitium est: sed hoc quoq; quum a prudentibus sit schema dici solet sicut Tautologia &c. Ex quibus verbis liquet omnia vitia doctissimorum autoritate prædita in figurarum album admitti. μειωμα. ατος aut μειωσις. id est diminutio: a μειωω. id est diuido.

Aposiopesis.

Miosis
aut Meosis.

Aenigma. Est ænigma grauis nîmîum tibi sermo solutu.

¶ Aenigma est obscura sententia per obscurâ similitudinez terû: vt Ma-
ter me genuit eadē mox gignitur ex me. significatur em̄ aquam in niuē
cōuertî: & ex eadem rursum effluere. Aenigma deriuatur ab ænittefle. i.
ab obscure loquendo innuendoq; fesse Raphaele Regio in. viij. Quin-
tîli. ænitto. i. obscure loquor. Aenigma a quibusdam dicitur vela-
ta quæstio. Diomedes sic ait. Aenigma est per incredibilia confusa sentē-
tia. vt Auia filioruz est quæ mater mariti. de locasta matre Oedipodis
cui nupta peperit Eteoclem & Polynicem: quoz fuit & auia & mater.
Item Mare concretū in creta ligneo in campo vbi caro humana ossib⁹
ludebat. quo significatur sal in salino cretaceo super mensam in quam
manus talos iactabat. Donatus ænigma non vitijs: sed tropis annu-
merat: Diomedes nō iniuria vtrîsq; quia allegoriam habet annexam
ferme semper.

Inordinatæ Orationis species.

Nordinatæ orationis species sunt quinq;. Tapinos-
is, Aeschrologia, Cacephaton, Cacozeilia, Cacofyntheton.
Author Diomedes. Mancinellus Donatū imitatus omisit
Aeschrologiā & Cacozeiliam. quæ vitia scitu digna non gra-
uabimur declarare: licet Aeschrologia sub Cacephato, & Cacozeilia sub
Cacofyntheto possit comprehēdi.

Tapinosis Magna Tapinosis tenui sermone recludit.

¶ Tapinosis est humilitas magnæ rei non id agente sententia quod de
monstrat. vt apud Vergi. Penitusq; cauernas Ingentes: vterūq; arma
to milite complent. pro multis armatorum militum legionibus. Idem.
Multa malus simulans. pro scelestus. Idem. Dulichias vexasse rates. p
atrocissime raptasse ac laniasse. Gellius tamen in. vi. cap. lib. ij. offēdit
vexare nō tam leuis rei verbum esse q̄ grammatici rentur. Horatius.
Pelidæ stomachū cedere nescij. p̄obile & v̄hemēti iracundia. Itē quo-
ties de mari gurges dicitur, Tapinosis est: quę magnifico plerunq; epi-
theto adiuuatur. Vergi. Apparent rari nantes in gurgite vasto. Tapi-
nosis cum ei diphthongo & ω mega, genitiuo tapinoseos. i. humiliatio
tapinos humilis. tapinoo humilio. Tapinophroneo humiliter sentio.
tapinophrosyne, id est humilitas.

Aeschrologia. Aeschrologos nobis obscœna oratio fertur.

¶ Aeschrologia est vitio cōpositionis inuerecunda oratio: vt cōpositio
verborum obscœnæ significationis: aut vnus verbi obscœna significa-
tio: & pronūciatio. Compositione fit. vt cum numero fui. Emendatur
hoc vitium interposita aliqua particula. vt cū quodaz numero fui. Itē
vnus verbi obscœna pronūciatide sic fit: vt est apud Salust. Ductabat
& arroxit animos militū. Nam ductare & arrigere etiam sunt turpis
rei verba. Aeschrologia cum æ diphthongo ante s. sequente ch aspirato

interpretatur turpiloquium: aut turpis locutio. ab *æschros*. i. turpitu do: *æschrocerdes* turpis lucri: *æschrocerdia*. i. turpe lucrum.

Est Caco rite phaton quicquid sonat haud bene nobis.

Cacophaton.

¶ Cacophaton aut cacephaton est obscena pronuntiatio vel in composita dictione vel in vno verbo. vt Numerū cuz nauib⁹ æquat. Arrige aures Pāphile. sic Donat⁹. Cacephaton inquit Diomedes, est vitio cōpositionis inuerecunda suspitio: vt arrige aures pāphile. Idem. At ramum hūc aperit: ramum qui veste latebat. Notuz est arrigere ad vetulas apud Martialē obscēne accipi. & ramū veste latentem impudicus facile ad impudica referret. Cacephaton item fit earūdem literaruz aut syllabarum concursu. vt apud Cice. O fortunatam natā me cōsule Romam. & apud Verg. Numerū cuz nauibus æquat. hic rum cū cacephaton est. & in Somnio Scipionis. Luce lucebat aliena. Seru⁹ afferit Cacephatō fieri si cum particulā n. litera sequatur: vt cum nauib⁹. Diomedes *æschrologiam* vocat, vt cum numero. Dicit a cacion. i. malum. cace malitra. cacos aduerbiū male. & phaton. i. dictū: vt sit cacophaton mala locutio & male sonans dictum.

Esto Cacozelon praua affectatio nobis.

Cacozelia

¶ Cacozelia est per affectationē decoris corrupta sententia: cum eo iſo dedecoretur oratio quo illā voluit author ornare. Hęc fit aut nimio tumore: aut nimio cultu. Nimio tumore. Iuppiter o pſens cæli qui sidera torques Oretuo dicenda loquar. Nimio cultu. Aureus axis erat: te mo aureus: aurea summæ Curuatura rotæ: radiorum argenteus ordo. Per iuga chrysolithi positæq; ex ordine gemmæ. Hęc Diomedes. apud quem timore legitur per tertiam vocalē: ego tumorem per quintā vocalem legendum cenſeo. iuxta illud Horatij. Proſſus grandia turget. id qd̄ ex Diomedis exēplo manifestū est. De hoc vitio sic loquit in. viij. Quint. Cacozelō. i. mala affectatio p̄ oē dicēdi gen⁹ peccat. Nā & tumida & exilia & prædulcia & abūdiātia & accessita & exultantia sub idēz nomen cadūt. Deniq; κακόζηλον vocatur quicquid est vltra virtutē: quoties ingenium iudicio caret & specie boni fallitur, omnium in eloquētia vitiorum pessimum. Nam cetera vitantur, hoc petitur. Cacozelia trāsfertur mala affectatio, emulatio, imitatio. cacos malus est, zelus æmulatio & imitatio. zeloo imitor, æmulor. scribitur p̄ n ante λ, ne quenq; mēdax impressio decipiat.

Haud bene compositum Cacosyntheton esto latinis.

Cacosyntheton.

¶ Cacosyntheton est vitiosa dictionū cōpositio. sic Donatus. Cacosyntheton est indecēs structura verborum, sic Diomedes. Dat vterq; exemplum ex nono aenei. Versaq; iuuentum Terga fatigamus hasta. Seru⁹ afferit esse cacosyntheton & homæoteleuton. Cacosyntheton transferitur male compositum, & (vt in Octauo dicit Quintilianus) male collocatum. a cacos aduerbio id est male: & syn. i. con: & theton id est posituz.

Metaplas-
mus.

Metaplasmo transformata poetæ sit Metaplasmus.

Metaplasmus est transformatio quædam recti solitiq; ser-
monis in alteram speciem, metri, ornatu, necessitatisve cau-
sa. vt cælicolum, induperator, dicier. Vocatur etiã Pathos.

Pathos.

Nam Georgius Valla sic ait. In syllabis figura omnis pathos dicitur: vt
Metathesis Apocope &c. Metaplasmus dicitur a meta. id est trans, &
plasma atos. id est figmentum, & plasis formatio. Pathos neutri gene-
ris. id est passio: plurale est pathos: vt cete. tempe. Ethe ab ethos. Mele
a melos &c. Patitur autem dictio quicq; adiectione, detractioe &c. Val-
la Placentinus. Hæc fere sunt quæ in syllabis Pathos vocantur græci. Me-
taplasmi species sunt. xiiii. Prosthesis. Epenthesis. Paragoge. Aphære-
sis. Syncope. Apocope. Ectasis. Systole. Diæresis. Synæresis. Synalæ-
phe. Ecthipsis. Antithesis. Metathesis.

Prosthe-
sis.

Adiice principio quicq;, sic Prosthesin edes.

Prosthesis est appositio quædam ad principium dictionis literæ vel
syllabæ: vt gnata pro nata. tetulit pro tulit. astat pro stat. Vergilius.
Arduus Alcides medijs in manibus astat. Comicus. Nunq; huc tetu-
lissent pedem. Prosthesis dicitur a pros. id est ad. & thesis. id est pos-
itio hoc est appositio. prosthotos. id est appositus.

Epenthesis

Adiice quid medio, sic fiet Epenthesis apte.

Epenthesis est appositio quædam ad mediam dictionem literæ vel
syllabæ: vt reliquias gemino ll. pro reliquias. induperator, pro impera-
tor. Hanc nonnulli Parêthesim vocant: auctore Donato. Alij Pleo-
nasmum: teste Diomede. Quidam Epectasim. Ioue. Quales tuncapu-
Ias ipsum glutisse putamus Induperatorem. Georgius Valla hanc
figuram partitur in Anadiplosim & Epectasim. Anadiplosis est eiusdẽ
literæ iteratio metri causa: vt religio, reliquæ, redduco, refert, rellat,
rettuli, reppuli, repperi. In dictione refert nos Vallẽ refragari alibi osẽ

Anadiplo-
sis.

Epectasis.

dimus. Epectasis est in media dictione syllabæ additio: vt mauors, na-
uita, alituũ, indugredi &c. Epenthesis est interpositio. ab epi. & en. quæ
coniuncta significant inter. & thesis, id est positio. Eandem significatio-
nem habet Parenthesis: quia para cũ en significat inter. Epectasis dicitur
porrectio, productio, extensio. ab epi. id est super, in, pro ex. & ecteno vel
ectino media longa, id est produco & extendo. Anadiplosis, id est redup-
licatio: ab ana. i. re. & diplosis duplicatio: diploo duplico.

Paragoge

Adiice quid fini, pulchram facies Paragogen.

Paragoge est appositio quædam ad finem dictionis literæ vel sylla-
bæ: vt magis pro mage: potestur pro potest. Hæc alijs Paralepsim. Alij
Prolepsim. i. presumptionẽ vocant. sic Donatus, Diomedes vero Pro-
paralepsim, quæ non nihil differre credat, ita scribens. Proparalepsis
est cuius aliquid ad nouissimam partem dictionis accedit: vt Admittet

Propara-
lepis.

orat. pro admitti. & Magicas inuitam accingier artes. pro accingi. Paragoge est cum ad vltimam simplicis dictionis clausula: aut litera iungitur: aut syllaba. Litera. vt apud Plautū. Quod & hostis. pro hosti. Syllaba. potestur pro potest. Nos cum Donato tam scrupulosam obseruationem missam facientes, omnia hæc Paragogen vocamus. Paragoge. i. adductio vel deductio. a Para. id est ad & iuxta. & Agoge. id est ductio. Proparalepsis dicitur (vt Mancinellus ait) quasi iuxta ante accessio. a Pro. id est ante. & Para. id est iuxta. & Leptis accessio.

Auferit quid capiti vates vt Aphæresin edat.

Aphæresis

⊕ Aphæresis est ablatio de principio dictionis literæ vel syllabæ contraria Prosthese. Ouidius. Pone metum: valeo. pro depono. Vergilius. Discite iustitiam moniti & non temnere diuos. pro contemnere. Aphæresis est ablatio vel abscissio. ab aphæro. id est abscindo.

E medio quicquid tollas, ira Syncopa fiet.

Syncopa.

⊕ Syncopa est ablatio de media dictione literæ vel syllabæ, contraria Epenthese: vt audacter pro audaciter: commorat pro commouerat. sic Donatus. Vtus autem orationis magister effecit vt audacter non audaciter nunc dicamus. Diomedes asserit nantes pro natantes per syncopam dici. Id si verum est natate primitium erit: vnde per syncopen nate. Syncope est concisio. a syn. id est con. & copto incido: vt cælicolū glutisse, amasti, dixti, euasti, surpise.

De fini demens nostris haud versibus apta est.

Apocope.

⊕ Apocope est ablatio de fine dictionis literæ vel syllabæ, contraria Paragoge: vt achilli p achillis: possis p possitis: potes p potestis: mutu p mutuo. sic Donatus. quæ exempla non reperiunt in poetis: quorum opera extant: præter achilli pro achillis: quod tamē alia ratione defendi in declinationibus ostendimus. Ennius dixit per hanc figuram. Namque suam do. pro domum. sic habet Probus. at Diomedes. En do suam. sic & volup. pro volupe: & vesperug. pro vesperugo lectum est. Apocope est abscissio vel amputatio. ex apo. i. ab vel re: & copto. i. scindo. Vergilius. Nec spes libertatis erat: nec cura peculi. Producit Apocope tantum vltimam syllabam: proinde hexametris nequaquam congruit.

Ecstasis extendit tibi iure puer breuiandam.

Ecstasis.

⊕ Ecstasis est extensio syllabæ contra naturam verbi. Baptista Mantuanus in sexto pastorum. Perdidi & fracto passa est naufragia clauo. sic Manilius in quinto. Incubunt pontus timuit naufragia tellus. Vergilius. Italiam fato profugus. Exeret Diana choros. In hac & sequenti figura auctoritate opus est: ita vt rarenter a classicis usurpata parce imitemur quale est naufragia: frequenter usurpata non formidem. qualia sunt Diana, Italia. Ecstasis dicitur productio vel extensio. ab ecteno vel ectino. i. pduco, extēdo. Dicit eadem figura Diastole. id est distinctio. a diastello. i. distinguo. Lucanus. Dum sanguis inerat, cæsura sectio & distinctio fa-

Diastole.

Ioannis Despauterii Niniuitæ

- cit: vt syllaba naturalit breuis iterdū pducatur: vt i *Verificatoria dixim*º.
- Systole.** Producenda foret quam Systola corripit ipsa.
¶ Systole aut Systola ē correptio syllabæ ptra naturā xbi facta, contra-
ria Ectasi: vt aquosus orion. p orion pducite. author Donatº. Et oba-
stupi steterūt q; comæ & vox faucibus hæsit. Systole. id est correptio. a
Systello. id est corripio, contraho.
- Diæresis.** Syllaba per binas diuisa Diæresis esto.
¶ Diæresis est diuisio vnus syllabę in duas: vt Olli respondit rex albai
longai. pro albæ longæ dixit Ennius. vt Vergilius aulai pictar. Cicero
nepai, & alij alia. Horatius syluæ trissyllabū. pro dissyllabo: vt in *Ver-
sificatoria ostendimus*. Diæresis. id est diuisio. a diæreo. i. diuido.
- Synæresis.** Syllaba de binis est facta Synæresis vna.
¶ Synæresis ē pglutinatio duarū syllabarū in vnā, ptraria Diæresi: vt
phæton dissyllabū, p trissyllabo: æripedē tetrasyllabū, pro pētasyllabo.
Author Donatº cū Diome, de hac figura copiose i *Verificatoria disse-
ruim*º. Dicit aut Synæresis cōplexio siue ptractio. a syn. i. con & hæresis
diuisio: q̄si diuisio; cōiunctio. synæreo vel synæro. i. cōtraho vel cōiun-
go: vt panthus alcinus bini. p panthous alcinous biuni. Eadē figura
dicitur Episyndespha. ab episynto. id est coopto vel coniungo.
- Ellipsis.** M. necat Ellipsis: ceu vocalem Synalæpha.
Synalæpha. ¶ Ellipsis vel Ecthlipsis est m līræ cū sua vocali añ vocalē elisio. Syna-
læpha ē vocalis añ. vocalē interēptio i diuersis dictionibº: vt O curuz
in terras aīæ & cœlestiū inanes. Sūt q Synalæphā vocēt Synæresim: s; *mel-
li*º distinguunt: vt Synalæphe sit i diuersis dictionibº: Synæresis in
eadē. Ellipsis vel ellepsis ē exp̄ssio vel elisio: aut vt Quin. trāffert, detra-
ctio. ab ec & lipo vel lepo. i. desero deficio linquo. Ecthlipsis dici pōt ex
p̄ssio vel elisio. ab ecthlibo. i. exp̄mo, elido, excudo. Synalæphe. i. cōiun-
ctio cū æ diphthōgo in græco Lexico: in q̄ Synalæpho cū ei diphthōgo
iprimē. p cōiūgo. de his figuris in *Verificatoria affatiz disputatū est*.
Qui. Synalæphē trāffert pplexionē: & iprimē ap̄ eū cū æ diphthōgo.
- Antithesis.** Antithesis fiet tibi littera si varietur.
¶ Antithesis est. literæ pro litera positio: vt Olli subridens. pro illi, &
impete. pro impetu: teste Probo & Diomede. alij malunt ab impes re-
cte id inflecti. Græor. Valla Metalepsim vocat: vt polydamas, vpilio,
adulescēs. p polydamas, opilio, adulescēs. sic in p̄sa scribēdū est: nō adū-
lescēs. Niger ponit figurā huic cognatā Crasim: quum duæ vocales in
eadem dictione positæ: in vnā ab illis alienā vertunt: vt Ola. pro aīa
Dicit Antithesis p alio positio. ab anti. i. p. & thesis positio. Est item
Antithesis cōtrarietas vel oppositio. ab anti. i. cōtra. vñ Antichristus.
Dicit hęc figura etiā Antistæchon p æ diphthōgon. ab anti. i. p. & stæ-
chion. i. elementum, litera. vt magalia. p magaria. Nā magar nō ma-
gal p̄oni villā vocāt. Author Seruiº in illud Verg. Miraf molē Aeneas
magalia quondā. sic pro sedda sella a sedeo inflexum est. Metalepsis est

transumptio. a meta. i. trans. & lepsis acceptio vel sumptio. Crasis est temperamentum, complexio, mistio.

Est Meta nempe thesis si transponas elementum.

¶ Metathesis est literarū in aliū locū transformatio: nulla sra e dictio: ne sublata: vt Euādre, tymbre, puere. Author cū Donato & Diomede Seruius. At Priscianus copiose pbat hos vtōs recte formari a nomina tius, Euādrus, tymbus, puerus. Metathesis transfertur trāspōitio. a meta. i. trans. & thesis. i. positio. corripit id nomē oēs syllabas: ideo sine tmesi hexametru nō ingredit. His figuris subnectit Diomedes Prothe feon Parallagen: haud iniuria: qa inquātū est sra mutatio in ppositio ne sic cōtinetur sub Antithesi. Habeat itaq; puer versiculum.

Metathe sis.

Præpositura quidem mutata Parallaga fiet.

¶ Prothefeon Parallaga aut Parallage est ppositionū mutatio: quum altera p altera ponit: vt Cui tantū de felicit. p in te. aut cū pponis li: fera mutat: vt a fuenio. pro aduenio. sic Diome. Prothefeon parallage trāstet pponuz mutatio. Nā Prothesis est ppositio ppositio & ppositi tū. a p. i. pte & an & thesis. i. positio. hui⁹ gtus plis est προθεσεων pro thefeon. i. pponuz pœultima breui: qa tātū ultimā pducit. nec est pro thefeon nomē figurę: vt voluisse videt Mācinell⁹ ita septe scibēs: Est p thefeon mihi siue parallaga qñ est Præpositura qdez nō ppria: littera siue &c. Parallage est mutatio. Parallattos mutabilis &c.

Prothefes parallaga.

De Schemate.

Schemata dant species tibi lexeos & dianœas.

Schemata.

¶ Schema est qd a simplici atq; in promptu posito dicē di mō, vel poetice, vel oratorie mutat. author Quin. in no no, duas schematis ponēs ptes: Dianœas. i. mētis vel sent⁹ vel sentētiarū. Et lexeos. i. dictionis, pborū, sermonis, oronū. Donat⁹ ait schemata dianœas ad oratores ptinere, ad grāmaticos pō lexeos. Schematis aut lexeos species mltę sunt: s; necessarię tradunt: per q̄s (vt Diomedes ait) siles colligent. Prolepsis, Zeugma, Hypozeuxis, Syllep sis, Asynthetō, seu Dialytō, Polysyntheton, Anadiplosis, Anaphora, Epanalepsis, Epizeuxis, Paronomasia, Schesifonomatō, Paromœon Homœoteleutō, Homœoptotō, Polyptotō, Hyrmos, Climax. Schemata trāstet cult⁹, figura, habit⁹, modus. Ci. de claris oratorib⁹ appellat schemata sentētiarū oroniscq; formas. Dianœa cui⁹ gtus scdm gręcam declinationē est dianœas iterptat sentētia, itelligētia, cogitatio. dianœo .i. aia duerto, delibero, cogito. lexis. i. dictio, lexicon liber vocabularius.

Per parteis rotum aut referat post facta Prolepsis.

¶ Prolepsis est psumptio rerum ordine secutarū, vel quū an numerus pbo redditur, q̄ personæ definiuntur: vt interea reges: Ingenti mole La tinus Quadriugo vehitur curru bigis it Turnus in albis. Tum patet Aeneas Romanę stirpis origo, Et iuxta Ascianus magnæ spes altera Romæ Procedunt castris, sic cum Donato Diomedes. hic totum

Prolepsis.

per partes referatur. Reges pcedunt castris: Latinus curru quadrigo vehitur. Turnus it albis quadrigis &c. Plærūq; totius verbum in partibus subauditum repetitur: de qua re sat in Syntaxi dictum. Ut discipuli discunt: hic Pindarum: ille Catullum. Prolepsis item est: authore Diomede, quum id quod posterius accidit ante tempus ascribitur. Ut Lauinaq; venit littora. Lauinum enim nondum erat quum ad Italiā venit Aeneas, & apud Salustium. Montem sacru; atq; Auentinum in sedit, qui mons ob hoc q; illum plæbs infederit postea sacer dicitur. Vergilius in sexto. Portusq; requirere velnos. Velia nondum erat quum ad Italiam venit Aeneas: vt ait Seruius: sed dicebatur Helia, & ita Prolepsis referat post facta. id est quæ postea contigerunt. Prolepsin Fabius in nono p̄sumptionem appellat: quum id quod obisci potest occupamus, & p̄cipue proœmio conuenit. Cicero Anticipationem vocat in primo de natura deorū, asserens Prolepsin ante Epicurum dixisse neminem. Dicitur autē a pro. id est ante, & lepsis. id est acceptio vel sumptio. prolambano. id est anticipo. lambano. i. capio & sumo: hinc Prolepsis. id est p̄acceptio, anticipatio, p̄sumptio.

Zeugma. Verbo vno plureis sensus per Zeugma recludo.

Zeugma est vnus verbi conclusio diuersis clausulis apte coniuncta vt aduersatur libidini castitas, auantiæ liberalitas, mediocritati luxuria, modestiæ superbia, strenuitati acedia &c. Zeugma item est quoties verbum vel adiectiuum ad plura refertur: ad vnum explicite: ad alterum implicite: vt Carus est panis. & vinum. de hoc satis in Syntaxi dictum est. Fabius in nono hanc figurā appellat Synezugmenon p̄c nultima breui: quo, vt ait, ad verbū plures sententiæ referuntur: quarū vnaquæq; desideraret illud si solæ poneretur. Georgius Valla Enexumeron vocat. Zeugma interpretatur coniunctio, adiunctio, aut iugatio. Zeugnyo. id est iungo. Zeucteria. id est iunctura. Species Zeugmatis sūt tres. Protozeugma. Mesozeugma. Hypozeugma vel Hysterozeugma. Protozeugma est quod verbū in principio habet. a proton. id est primum. vt Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia. Mesozeugma est quod verbū in medio habet. Vergilius. Troiugena interpres diuum qui numina phœbi, Qui tripodas Clarj lauros, qui sidera sentis, Et volucrum linguas & p̄pētis omina pennæ. dicitur a mesos. id est medius. Hypozeugma est quod verbum in fine habet. vt Neq; enim is es Catilina: vt te aut pudor a turpitudine, aut metus a periculo: aut ratio a furore reuocarit. Dicitur ab hypo. id est sub. vt qd̄ idem est Hysterozeugma, ab hysteron. i. post vel nouissime.

Synezeugmenon.
Enexumeron.

Protozeugma.
Mesozeugma.
Hypozeugma.

Hypozeugma. Iungit Hypozeuxis sua rebus verba quibusq;.

Hypozeugma est figura zeugmati contraria vbi suum cuiq; verbum clausulæ redditur. Vergilius. Regem adit & regi memorat nomenq; genusq;. Quidve petat quidve ipse ferat: Mezentius arma Quæ sibi conciliet: violentaq; p̄ctora Turm Edocet: humanis quæ sit fiducia reb; Admonet: immiscetq; p̄ces: haud sit mora Tachon Iungit opes: for

duſq; ferit. Hypoꝛezis transfertur ſubiūctio: quia ſuū cuiq; rei verbū ſubiungitur. ab hypo. id eſt ſub. & zezis coniūctio vel iugatio. habet id nomen ꝓ. in prima ſyllaba, & x. non ſ. in ſecunda: vt ex lexico græco patet.

Verbo vno varia eſt Syllepsiſ clauſula nexa.

Syllepsiſ.

¶ Syllepsiſ eſt diuerſarum clauſularum per vnum verbum cōglutina: ta cōceptio: veluti. Hic illi⁹ arma Hic curruſ fuit. Hoc ſchema late patet, & fieri ſolet non per partes orationis: ſed per accidentia partiū orationis. Item Syllepsiſ eſt in diſſimilibus clauſulis: quando dictio ſingulariſ verbo plurali adiungitur: vt Sunt nobis mitia poma Caſſianæ molles & preſſi copia lactis. Hęc Donatuſ cuꝓ Diomede. Aliter de Cōceptione ſiue Syllepsiſ ex ſententia Prisciā in Syntaxi locuti ſumus. Non deſunt qui Syllepsiſm vocent: quoties pro multis ponitur vnus: vt hoſtiſ habet muros. pro hoſteſ habent. Aut pro vno multi. Verg. ix. ænei. Vos o Calliope precor aſpirate cauenti. Eſt enim Syllepsiſ per numeros: vt ait Seruiuſ. Erat nāq; rectum, vos o muſe & tu Calliope. Syllepsiſ eſt conceptio. a ſyn. id eſt con. & lepsiſ. id eſt acceptio. dicitur item comprehenſio. Syllego. i. colligo. ſyn autē mutat n in l. vt apud latinuſ in. veluti Syllogiſmuſ, Syllepsiſ: cuiuſ primam Alexander vt alia multa inepte corripit.

Copula ſupprimitur quo fiat Aſyntheton apre.

Aſynthetō

¶ Aſyntheton eſt oꝛo ſine cōiūctionib⁹ neceſſario ſubauditis: vt Aſij naualib⁹ ſte, Ferte citi ferrū, date tela, impellite remoſ. Et Veni, vidi, vi ci. Ede, bibe, lude. Aetas, met⁹, magiſter phibeāt. Iuſtitia, prudētia, forſitudine me ſuperaſti. Ci. ꝓtra cōcionem Metelli: authore Fabio lib. ix. Qui iudicabanſ, eoſ vocari, cuſtodiri, ad ſenatū adduci iuſſit. Aſyntheton interꝓtaſ incōpoſitū. ab a ꝓticula ꝓriuatia, & ſyn. i. con. & theton. i. poſitū. Dicat etiā Aſyndeton. i. incōiūctū. Nā ſyndeton cōiūctū eſt. ſyndefimoſ cōiūctio & nod⁹. Syndeo. i. colligo. a deo vel deſo. i. ligo. Vcſ caſ etiā Dialytō. i. diſſolutū. a dialyo. i. diſſoluo. dialyſiſ diſſolutio. a dia. i. de, & diſ, & lyo ſoluo. Eadē figura eſt Brachylogia. i. breuiſloquiū: brachylog⁹ breuiſloqu⁹. a brachyſ. i. breuiſ. & logia. i. locutio. logos ſermo.

Aſyndetō.

Dialyton.

Brachylogia.

Copula multiplicata facit Polyſyntheton vſq;.

¶ Polyſyntheton eſt oꝛo multis nexa cōiūctionib⁹. Verg. Athamaſq; Thoaſq; Pelideſq; neoptolemuſ ꝓmuſq; machaon. Polyſyntheton. i. multipliciter compoſitū. a poly multū. ſyntheton cōpoſitū. Dicat etiā Polyſyndeton. i. multipliciter cōiūctum, colligatū, connexū. a poly. i. multū, & ſyndeton. i. cōiūctum.

Polyſyntheton.

Polyſyndeton.

Finem ꝓncipio repetens Anadiploſin edeſ.

¶ Anadiploſiſ eſt ſiniſ uſuſ in ꝓncipio alteriuſ repetitio: vt Verſ He: Bii.

Anadiploſiſ.

frusca solo:sequit pulcherrim⁹ astur. Astur equo fidēs & x̄sicolorib⁹ at-
mis. Anadiplosis est reduplicatio. ab ana. i. re, & diplosis. i. duplicatio.
diplozo & diploos. i. duplico. diplastos duplus, diploos. i. duplex.

Anapho-
ra.

Principium sit idem nonnunq̄ versibus apte.

¶ Anaphora est relatio verbi eiusdem aut similis per principia cōplu-
rium versuū: vt Nate meæ vires, mea magna potētia solus. Nate pat-
tris summi q̄ tela typhoia temnis. Itē, Spes tu nūc vna senectē. Tu re-
quies miserē: decus imperiūq; Latini Te penes: in te ois dom⁹ inclina-
ta recumbit. Est & secūda Anaphora: auctore Diomede: per quā elocu-
tio non cōuenienter respondēs aliud refert occulte: vt est apud Salust.
Sed antea itē cōiurauere pauci: in quibus Catilina: de qua q̄breuissime
potero dicā. Hic de qua intelligēdū cōiuratione. Anaphora est relatio:
ab ana. i. re, & phora. i. latio. Anaphoro refero. Anaphoricos. i. relatiu⁹.
Anaphora proceleusmaticus est. Nā ana-pyrrhichiu⁹ esse ostēdit anale-
cta apud Martialem: ideo hexametrum non ingreditur.

Anapho-
ra secūda.

Epanalep-
sis.

Principio & fini reperitur versus eodem.

¶ Epanalepsis est quā eadē dictio & principiu⁹ versus & clausulā tenet:
vt Multa sup. Pramo rogita⁹: sup. Heclore multa. Ante etiā sceptrum
Dicte⁹ Regis & añ. Pauper amet caute: timeat maledicere pauper. Est
itē Epanalepsis cū maiore significato facta repetitio: vt Pater inquam
me lumine orbauit pater. Verg. Tenem⁹ angitē: vitrea te Fucn⁹ vn-
da, Te liqui fleuere lacus. Hora. Heuheu fugaces posthume posthume
labunt anni. Epanalepsis interpretat⁹ reacceptio, replicatio, repetitio. ab
epi & ana: q̄ cōiūcta significāt re, iterū, rursus, & lepsis. i. acceptio. Epa-
nalābano. i. repeto. Habet hęc dictio in principio tribrachū: ideo hexa-
metrum non ingreditur.

Epizeuxis.

Dictio format Epizeuxim cum vī geminata.

¶ Epizeuxis est eiusdē dictionis sine medio geminatio cū impetu p̄nū-
ciationis: vt Meme adfuz qui feci in me conuertite ferrū O rutuli: mea
fraus oīs. Interpretat⁹ cōiunctio aut cōbinatio. Vocatur etiam Epimone
id est perseverantia, insistentia, vel assiduitas.

Epimone.

Paronom-
asia.

In simili verbo ludit quandoq; poeta.

¶ Paronomasia ē veluti q̄dā denoiatio, vel q̄ties aliud nomē efficit de
alio: vt Nā icipio ē amētiū haud amātū. sic Donat⁹. Diomedes x̄o
ait tūc fieri Paronomasiā. i. denoiationē, cū dictio iterat⁹: mutata tamē
aut lra, aut syllaba i significatiōe diuersa: vt Abire an obire te cōuenit.
Nō p̄torē te: s; p̄donē dicim⁹. Fit q̄q; cū p̄cedēti noi, aut nomē, aut ver-
bū annectit, ex eodē figuratū. vt fugā fugit, ludū ludit, factū facit, furo-
rē furit, pugna pugnata ē. Paronomasia dī denoiatio aut iuxta nomē
a para. i. iuxta, & onomasia noiatio. onomazo noiō. onoma nomē. hic
nō mltū distat Prosonomasia: q̄ (vt Fabi⁹ l. ix. ait) est agnoiatio q̄ ex vi

Prosono-
masia.

cinia q̄dā p̄dicti nois ducta casib⁹ declinat: vt apud Domitiū aphrū p̄ Cloantilla. Mulier rerū oīm īperita: in oib⁹ reb⁹ infelix. Dicit a proz .i. ad, & onomastia. Corripit hęc noia oēs syllabas: ideo hexametris nō conueniūt. Onoma nāq; tū demū o micron ī ω mega x̄tit dū sc̄z o in y græcū mutat: vt synonymia, Hieronym⁹. Apd̄ Quin. p̄ incuriā ty- pographoz sepe græca s̄fatura vitia. q̄a nūc p̄ ω mega, nūc p̄ o micron impinunt, & q̄dā nūc p̄ ε nūc p̄ η. s̄z ad Paronomasiā redeo: de q̄ Fabi⁹ li. ix. ait. Paronomasia est q̄n eodē x̄bo q̄si falsus auget: vt, q̄ lex puatis hoib⁹: esse lex videbat. Huic (vt asserit ibidē Fabi⁹) cōfinis est Antanaclasis: q̄ est eiusdē x̄bi cōtraria significatio: quū (vt Rutilius ait) id q̄d ab altero dictū est: nō in eā mētē q̄ intelligit: s̄z in aliā aut cōtrariā accipitur: vt quū Proculeius q̄rere de filio q̄ is mortē suā expectaret: Et ille dixisset se vero nō expectare: immo inq̄t, rogo expectes. Vis hu⁹ exēpli cōsistit in x̄bo expecto. de q̄ re in. ix. Fab. sic loquit doctissim⁹ Badi⁹ noster. Si qs forte dictū Proculeij nō capit: sciat expectare pprie significare extra spectare: s̄z p̄ Metaphorā (in q̄ frequētius accipit) duo. Vnū multū cupere ac desiderare siue expectere. Verg. ænei. ij. Quib⁹ Hector ab oris Expectate venis. Et Iob. Cūctis dieb⁹ qbus nūc milito expecto donec veniat immutatio mea. q̄d inde tractū est: q̄ cui⁹ aduētū auide cupim⁹: ad eū expectam⁹. Alterū: q̄si obseruare, differre, & q̄d Galli dicūt attēdere. Cū ergo fili⁹ negasset se expectare. i. auide petere mortē patris: pater rogauit vt expectaret. s̄. donec esset matura. i. nō acceleraret sibi mortē. Hęc doctissim⁹ amicus noster Badius: quo teste codex Laurentij Vallæ Antapodosis h̄z pro Antanaclasis, forsitan haud ineptē. Nā Antapodosis dicit ex aduerso aut p̄traria redditio: q̄d iā dictis optime quadrat. ab anti. i. p̄tra, & apodosis. i. redditio. Antanaclasis ad verbum transfertur ex aduerso refractio. ab anti. i. contra, & anaclasis. i. refractio. ab ana. i. re, & classis. i. fractio. clazo frango. anacazo reuerbero, refringo. clasma. atis. fragmentum.

Antanaclasis.

Antapodosis.

Mobile cui⁹ suum fixo connectitur apte.

¶ Schesisonomaton est quū singulis nominib⁹ epitheta cōnectunt: vt Marsa manus, peligna cohors, festina virum vis. Est quoq; Schesisonomaton: q̄n in cōnexu sententiarū plures Anonomasiæ ponunt. vt Arripotens Tritonia virgo. Schesisonomaton transfertur habitus vel habitudo nominū. Cōponit em̄ ex nominatiuo schesis. i. habit⁹, & ḡtō onomaton. i. noim. ab onoma. atos. i. nomen. In Schesisonomaton vl tima tātū p̄ducit: ideo hexametru nō ingredit. Apud Nigrū, Schesis ē figurę nomē: quā ita definit. Schesis ē m̄s̄tudo incōiūctoz noiz i eadē orōne: vt Nubila, nix, grandoq; procelle, flumina, venti.

Schesisonomaton.

Schesis.

Principiis eadem est Paromœon littera multis.

¶ Paromœon est quando ab eisdem literis diuersæ dictiones sumunt initium. Ennius. O Tite fute Tati tibi tanta tyranne tulisti. Machina multa minax minitatur maxima muris. Est item

Paromœon.

Patomæon secundum Diomedem, quum verba vel nomina parū in flexa, & tamē sisia superiorib⁹ inferunt: vt Multa viri virtus aīo, multusq; recurfat Gentis honos. Patomæon cū α diphthōgo interpretatur simile. Patomæos similis, aut iuxta simile. a para. i. iuxta, & homæos .i. filis, aspiratione extrita: vt in Diarexis. Synæctis. Argyrippus &c.

Homæoteuton. Verborum similis sit finis Homæoteuton.
 ¶ Homæoteuton est quū simili modo plurimę dictiones finiuntur. Enni⁹. Eos deduci, euehi, q̄ deserui malui. Verg. Bella horrida bella. Homoteuton: aut Homæoteuton transferē a Cicerone in dignitatib⁹, similiter desinens. ab homos .i. similiter. Homæos cū α diphthōgo. i. similis. Teleuton. i. finitum. Telos. i. finis. Telo. i. finio, perficio.

Homæoptoton. Casus Homæoptoton erit similis tibi multus.
 ¶ Homæoptoton vel homoptoton est oīo vno siliq; casu cōpacta, & excurrēs i eodē & siles casus. Enni⁹. Merētes, sīetes, lachrymātes, ac miserantes. sic Diomedes. In Donato p ac miserātes, legitur, cōcomitātes Salust. apud Diomedē. Maximis ducib⁹ fortibus strenuisq; ministris. Dicitur ab homæos. i. filis: aut homos. i. similiter, & ptosis per ω mega. i. casus. q̄si similiter cadens: aut similiū casuum.

Polyptoton. Bella Polyptoton varii sit clausula casus.
 ¶ Polyptoton est oīo casuū varietate distincta: aut clausula varios casus retinēs: vt Littora littorib⁹ p̄traria: fluctib⁹ vndas. Imprecor arma armis pugnēt ipsiq; nepotes. Terē. In te spes Hegio nobis sita est, te solū habem⁹, tu es patron⁹, tu p̄, ille tibi monēs nos cōmēdauit senex, si deseris tu, nos perim⁹. Itē. Pater hic tuus: patrē hunc appellas: patris tu hun⁹ fili⁹ es? Polyptoton dicit a polys. i. mult⁹, & ptosis. i. casus: q̄si multorū casuū. Huic figurę & duab⁹ superiorib⁹ cognatę sunt, Metabole, Ploce, Cœnomia. ideo nō pigebit ex Quint. lib. ix. aliqd de his subtexere. Metabole est rerū cōiūcta diuersitas: vt apud Cice. pro Cluētio in Oppianicū. Illū tabulas publicas violasse, cēsorias corrupisse, decuriones vniuersi iudicauerūt, cū illo nemo rōnem, nemo rē vllā cōtrahebatur, nemo illū extā multis cognatis & affinis tutorē vnq; liberis suis scripsit. & deinceps adhuc multa. Vt hæc in vnū cōgerunt: ita contra illa dispersa sunt: quæ a Cice. Dissipata dici puto, inquit Fabius. Hic segetes, illic veniunt foelicius vna. Arborei foetus ahibi. & deinceps. Metabole trāsferunt mutatio, trāsitus, traiectio. a meta. i. trās, & bolos aut bole. i. iactus. Ploce est frequētior repetitio: in qua media primis, & medijs vltima congruunt: vt apud Ciceronem. Vestrum iam hic factum deprehenditur patres conscripti nō meum: ac pulcherrimum quidem factum: verum vt dixi non meum: sed vestrum. In hoc exemplo inuenitur etiam Antapodosis. id est contraria redditio. Est item Ploce in epistola Ciceronis ad Brutum. Ego cum in gratiam redierim cum Ap-

Metabole

Dissipata.
Ploce.

pio Claudio, & redierim per Cnæum Pompeium, te ego ergo cum redierim. Ploce item est iteratio verborum, hoc modo. Vsq; adeo ne Scire tuum nihil est nisi te scire hoc sciat alter. Ploce transfertur implicatio: teste Raphaelæ Regio. Lexicon græcū ita habet. Ploce est inclinatio, autulio, nexu. Cœnonia est verborū idem significantiū distinctio aut separatio. hoc modo. Vos enim statulistis: vos sententiam dixistis vos iudicastis. Cœnonia interpretatur communitio: hic enim verba distincta in re communicant. a cœnos. id est communis. Cicero in Catilinaz. Abijt, excessit, erupit, euasit. Hæc figura videtur ferre eadē cum Tautologia. Cæcilius Pleonasinum vocat: authore Fabio.

Cœnonia.

Sermonis series prælonga vocabitur Hyrmos.

Hyrmos.

¶ Hyrmos est series aut constructio orationis continuæ tenorem suū in multos versus protendens. Vergilius in sexto. Principio cœlum ac terras cāposq; liquentes Lucentemq; globum lunæ titaniaq; astra &c. & in primo ænei. Est in secessu longo locus insula portum Efficit. &c. Vnde teste Sæuio, Hyrmos est longissimum hyperbaton. & dicit hyrmos quasi syrmos. id est tractus. a syro. id est traho. syrma. id est tractus & lōga velis. A syrmos fit Diasyrmos: quasi detraho. a diasyro. id est detraho. Est em̄ figura quæ tunc fit: quū magna v̄bis minuūtur & nimia extollūtur: vt Quorum æmulari exoptat negligentiam potius q̄ istorum obscuram diligentiam. Fit item quum vna dictio ad duo significata trahitur: vt Interlitrepere anser olores.

Diasyrmos.

¶ E verbo in verbum Climax it pulchra figura.

Climax.

¶ Climax est de verbo in verbum gradatio: quæ dicta repetit, & priusq̄ ad aliud descendat: in priorib; resistit. author Fabius in nono. vt Aphn cano virtutem industria, virtus gloriam, gloria æmulos comparauit. Climax apertiore habet artem & magis affectataz: ideoq; esse rarior debet. author ibidem Fabius. Climax interpretatur scala vel gradatio. Vergilius. Torua leæna lupuz sequitur, lupus ipse capellam. Genitiu; est climacos. verum latinos eius nominis obliquis nonduz vsos compero. Clima. atos. id est regio.

De Tropis.

¶ Tertit ad improprium Tropus omnia significatum.

¶ Tropus est verbi vel sermonis a propria significatione in aliam cum virtute mutatio. Author Fabius in octauo & nono: cui suffragatur Donat; & Diomedes: vt vulpes pro astuto. Bacchus pro vino. Intus canete pro vtilitati propriæ studere. Tropi dicti a tropeo. id est verto. trope. id est mutatio & cōuersio: quia

Tropus.

vertūt a propria significatione ad impropriā plerūq; per similitudinē. Vñ & motus dicunt, authore Quinto. Tropi species sunt. xiiij. Metaphora, Catachresis, Metalepsis, Metonymia, Antonomasia, Epitheton, Synecdoche, Onomatopœia, Periphrasis, Hyperbaton, Hyperbole, Allegoria, Homœosis. Horū oīm gñialis est Metaphora: ceteri omnes huius species videntur. Author Diomedes.

Metaphora.

Propter rem similem pro verbis verba repones. Metaphora est rerū verborūq; p similitudinē trāslatio: vt Ridēt praeta, sitiūt segetes. p florēt & humore indigēt & arēt. Hęc figura (vt Fab. in. viij. ait) copiā auget sermonis pmittēdo mutuari qđ nō hz: quodq; est difficillimū: pñat ne villi rei nomē deesse videat. Trāsfertur ergo nomē aut verbū ex eo loco in quo ppiū erat, in eū, in quo aut ppiū deest: aut trāslatū ppiū melius est. Id facim⁹ aut quia necesse est: aut qa significātius: aut qa decētius. Vñ necessitate rustici dicūt. gemmā in vītib⁹. quid eū dicerēt aliud? & sitire segetes. Itē alia ad ornatū, lumē oōnis, gñis claritatē, & cōcionū pcellas, & eloquētię flumina aut fulmina. sic Maro dixit. Classiq; imittit habenas. Et Arreētisq; aurib⁹ assāt. Ferrūq; armare veneno: apđ Ver. duplex ē Metaphora. Nā & veneno armare, & ferrū armari trāslatio ē: quā Metaphorā gręci vocāt. Metaphorin. i. trāsserre. Metaphora ē pceleuimaticus: iō hexametru nō ingredit.

Catachresis.

Esto Catachresis bona vocis abusio nobis. Catachresis ē vsurpatio nois alieni: vt parricidā matris qđq; aut fr̄is interfectorē dicim⁹: authore Fabio in. viij. quū ppiē is dicat qui p̄rem occidit. sic piscinā per hęc figurā etiā dicim⁹ qđ pisces nō habet. Catachresis est vsurpatio vī abusio. a cata. i. cōtra: & chresis. i. vsus: quasi cōtra vsus. Catachraom̄. i. abutor. Catachresticus, abusiuis. Catachrestice. i. abusiue. Aduerbia qualitatis græce in os lōgū desinūt: & ita vtūtur eis latinissimi. vt Catachresticos, metaphoricos, ironicos &c. Ver. Metaphoricos potius qđ Catachresticos dixit in decimo æneid. An sc̄se muctone ob tantum dedecus amens induat. id est feriat. Catachrestis enim: vt Fabius in octauo scribit: non habentibus nomen suum ac cōmodat: quia in proximo est. sic dicuntur pyxides cuiuscūq; materię sunt: qđ a buxo nomen habeant. Itaq; Catachresis est necessaria: quia multæ res proprijs vocabulis carentes per eam vocabula inueniunt. Nam & qui iaculum emittit, iaculati dicitur: qui pilam aut sudem, appellatione priuatim sibi assignata caret: & vt lapidare quid sit manifestum est, ita glæbarum tessarumq; iactus nō habet nomen. Vnde abusio quæ Catachresis dicitur, necessaria est. Author Quintilianus.

Metalepsis.

At Metalepsis erit transumptio facta gradatim. Metalepsis est transumptio gradatim facta: quum dictio aliud a sua

propria significatione ex his que precesserunt denotat: vt Post aliquot mea regna videns mirabor aristas. post aliquot aristas ergo post segetes, & sic post aristas, & proinde post aliquot annos. & de ventis in primo Aeneidos. Sed pater omnipotens spectuncis abdidit atris Hoc metuens regemque dedit &c. Ab atris enim nigrae intelliguntur, ex nigris tenebras habentes, & per hoc in preceps profunda: vt cum Donato asserit Diomedes. Metalepsis est transumptio. a meta. i. trans. & lepsis. id est sumptio vel acceptio.

Dico Metonymiam Bacchum bibo: vina coronant.

Metonymia.

Metonymia est nois transmutatio: quoties pro inuēto inuentū, pro continente cōtentū: pro efficiente effectū: pro possessore possessorem: aut cōtra capim⁹. Hæc definitio ex Donato & Diomede & ex Quintiliano lib. ix. colligitur. Fit itaque Metonymia Primo vbi per id quod continet id quod continetur ostenditur: vt Nunc pateras libate Ioui. i. vina. Cælo gratissimus amnis. i. cælicolis. Secundo e contrario: vt Crateras magnos statuunt ac vina coronant. vina pro vasis dixit: authore Seruio. Antiqui enim coronabant pocula: & sic libabant. Vnde est, Magnū cratera corona induit impleuitque mero. Seruius Synecdochen vocat pro Metonymia. Tertio vbi per inuentorem inuentum ostenditur. Terentius. Sine Cerere & Baccho friget Venus. id est sine pane & vino languet libido. Quarto edito. Plautus teste Seruio in superiorem Vergilij versum. Vintum precemur: nam hic deus presens adest. id est Bacchum vini repertorem. Quinto vbi per efficientem id quod efficitur intelligimus: vt melior remis. Inferit enim velocitatem: sed velocitatem quæ per remos fit. Sexto ab eo quod fit id quod facit. vt frigus pigrum: quia pigros efficit. Mæstumque timorem mittite. id est qui vos mæstos & tristes efficit. Septimo vbi possessor pro possessore accipitur. sic hominem deuorari dicimus cuius patrimonium absumitur. Ver gilius. Iax proximus ardet Vcalegon. Quo modo: vt in nono Quintilianus ait, fiunt innumerabiles species. Ideo Donatus quatuor modis enumeratis subiungit. Hæc exempli causa posita addiscentibus sunt reliqua demonstrabit lectio. Metonymia transfertur nominis transmutatio. a meta. i. trans: & Onoma. id est nomen. Onomazo nomen. Onomazia nominatio. Onoma mutat prius o breue in o longum, & secundum o in y grecuz in plerisque compositis: vt Metonymia, Patronymicum, Synonymum, Hieronymus &c. Videat qui mihi parum credit Lexicon grecum.

Appellatiuum proprii vice sæpe locatur.

Antonomasia est vocabulū quod sine noie positū loco ei⁹ fungit: vt magnanim⁹ Anchisiades, pro aenea. Saturnia, pro Iunone. author i. viij. Fabius. Arma virūque cano, pro Aenea, est Antonomasia: teste Diomede & Domitor maris, pro Neptuno. Antonomasia dicitur Characterisimos:

Antonomasia.

Characterisimos.

Exoche.

Catechoche

quæ per accidentia rem designat: vt Caluo seruiret Roma Neroni. pro Domitiano. Quæ vero p excellētiam fit, dicitur Exoche & Catechoche: vt poeta apud græcos pro Homero: apud latinos pro Vergilio. & ius ciuile, pro iure Romanorum. Antonomafia fit tribus modis. Ab animo: vt magnanimus Anchisa des. id est Aeneas. A corpore: vt ipse arduus. id est Polyphemus. Extrinsecus: vt Infelix puer: atq; impar cōgressus Achilli. id est Troilus. Antonomafia interpretatur p nominatio aut pro nomine. ab anti, id est pro, & Onoma, id est nomē. Onomazo nomino. Onomafia, nominatio. Antonomafia propter tribrachum inclusum hexametris non congruit. Characterismos interpretat effictio aut per signa iudicium. a Character. id est signum & figura. Exoche. id est excellentia vel eminentia. Exochos excellens, egregius. Catechoche, p excellentiam. a cata, id est per, & Exoche excellentia. Verg. Boues p exochen vel catechochen nominauit. Quæ cura bouz: quis cultus habendo Sit pecori. Et Dodonā. Desicerēt syluæ, & victum Dodona negaret.

Epithetō.

Exornat carmen fixo bene mobile quadrans.

¶ Epitheton est appositum nomini adiectiuum perpetuam ferme naturam rei indicās: vt alma Ceres, Pulchra venus, Tristia bella, Dulce mustum. Eo poetæ & frequentius & liberius vtuntur. Itaq; & dentes albi & humida vina in his non reprehendimus. Apud oratores nisi aliquid efficitur: redundat. Tunc autē efficitur, si absq; illo quod dicitur minus est. qualia sunt. O scelus abominandum. O deformem libidinē. Author Fabius libro octauo. Epitheton transfertur appositum. ab epi præpositione: quæ in compositis significat in, ad, super, & theton. id est positum. Epitheton est proceleumaticus: ideo hexametruz auersatur. Epitheta sumuntur tribus modis. Ab animo: vt iustus imperator. Cōtempor diuum Mesentius. A corpore: vt pulcher Iulus. Extrinsecus idq; plurariam. A loco: vt Vlysses Ithacus. Ab actu: vt Aeneia nutrix Caieta. Ab euentu: vt Insula diues opum Tenedos. Epitheton ab Antonomafia differt: authore Donato. Hæcenim vicem nominis sustinet. Illud sine nomine reperitur nunq;: vt dira Celeno. dia Camilla. His duobus tropis, vel vituperamus, vel ostendimus, vel laudamus.

Synecdoche.

Pro nauī puppis contraye Synecdoche habetur.

¶ Synecdoche est figura cum a parte totum intelligitur, aut cōtra, numero vsue pro numero sumitur. Primo itaq; a parte totum intelligitur vt in primo æneid. Puppelq; tuæ: pubelq; tuorum: Aut portum tenet aut pleno subit ostia velo. A puppibus enim naues significat. A pube totos homines. Secūdo a toto pars intelligitur: vt in eodē libro. Ipsius ante oculos ingens a vertice pontus In puppim ferit. i. multa ponti aqua, non totus pontus. & alibi. Fontemq; ignemq; ferebant. id est ali quantum aquæ ex fonte. Vtriusq; modi exemplū continet hic versus.

Da requies puppi veniet cū frigidus annus. pro nauis, & hyeme. ¶ Ter-
tio capitur numerus pro numero. Naues armato milite complent.
Hostis habet muros. pro militibus, & hostibus dixit. Meminisse autez
debemus, ait Donatus: quando a parte totum intelligitur, id faciendū
esse ab insigniori parte. Fit item Synecdoche quoties verbum vel adie-
ctiuum regit partem in accusatiuo vel in ablatiuo: vt Iugulum dolui:
nudus crura. de hac in Syntaxi affatim disputatus est. Synecdoche itez
est: vt ait Fabius libro nono: quum subtractum verbum aliquod fa-
ctis ex ceteris intelligitur: vt Cælius in Antonium. Stupere gaudio. si-
mul em̄ auditur cœpit. Cui similia sunt illa meo quidē iudicio, ait Fa-
bius: in quibus verba decenter pudoris gratia subtrahuntur. Nouim⁹
& qui te transuersa tuentibus hircis. Et quo sed faciles nymphæ nise
re sacello. Hanc quidam Apostrophen putant, frustra. Nam illa quid
taceat incertum est: aut certe longiore sermone explicandum. Hic vñ
verbum & manifestum quidem desideratur. quæ si Apostrophen est: ni-
hil non in quo deest aliquid, idem appellabitur. Hæc Fabius. Syneco-
che transfertur conceptio vel comprehensio. a Cicerone vero in digni-
tatis dicitur intellectio. Synecochios. id est comprehensum.

Sæpe sonus causam fingendī nomina præstat.

¶ Onomatopœia est dictionis ex sono confectio. vt mugio, hinnio, pi-
pilo. Clamorq; vitum clangorq; tubarum. Atq; leuem stipulam crepi-
tantibus vrere flammis. dicitur ab Onoma atos. id est nomen: & pœia.
id est fictio: hoc est nominis fictio. continet id nomē in principio Pro-
celeumaticum. sic enim græce scribitur ονομα τοποναια. Ideo ab hexame-
tris non admittitur. De hoc tropo ait in octauo Fabius. Onomato-
pœia est fictio nominis: græcis inter maximas habita virtutes: nobis
vix permittitur. Inde tamen mugitus, & sibilus, & murmur venerūt.
Fit autem quando vocis confusæ nomen ad imitandum sonum affi-
nimus: vt Ouum dicimus balatum: bouum mugitum: equorum hin-
nitum: æris tinnitū. Terribilis buccinæ sonitū Taratātara. Enni⁹. At
tuba terribili sonitu taratantara dixit. Scrofa q̄q; a sono dicta creditur.

Onoma-
topœia.

Rem circumloquimur fit quando Periphrasis apta.

¶ Periphrasis est circumlocutio quædam: quum id quod vno aut
paucioribus verbis dici potest, pluribus explicatur. Vergilius. Et iam
prima nouo spargebat lumine terras Tithoni croceum linquēs auro
ra cubile. id est dies oriebatur. Idē. Tempus erat quo prima quies mor-
talibus ægris Incipit: & dono diuum gratissima serpit. id est nox erat.
Ouium teneros depellere fœtus. id est hagnos. Periphrasis transfertur
circumlocutio, a peri. id est circum. & phrasis. id est locutio. Phrazo. id
est dico vel dissero. Periphrasis fit bisariam, aut ordinandæ rei causa
quæ pulchra est quum breuitatem splendide producit: vt in superiori-
bus exemplis. Aut vitandæ rei causa quæ turpis est quum fœditatem
circuito deuitat, sic. Placidumq; petiunt Coniugis effusus gremio per-

Periphra-
sis.

Ioannis Desputerij Niniuitæ

membra soporem. hoc enim circuitu euitata decenter obsecumitate ostendit concubitus. Itē. Hoc faciūt nimio luxu ne obtusior vsus Sit genitali aruo: & sulcos oblimet inertes. hoc enim circuitu significat conceptū foemina: difficilem. In Donato pro vitandē librariorum incuna, mendose legitur iuuandæ, & vituperandæ: vt ex Diomede liquet.

Hyperbatō.

Valde turbatus vocum sit Hyperbaton ordo.

¶ Hyperbaton est transgressio quā verborū ordinē perturbans. Ver. in. xij. Interea reges iugēti mole Latinus Quadriugo vehitur curru: cui tēpora circum Aurati bis sex radij fulgētia cingunt, Solis aut specimen: bigis it Turnus in albis Bina manu lato crispās hastilia ferro: Hinc pater Aeneas Romanæ stirpis origo, Sidereo flagrans clypeo, & cęlestibus armis Et iuxta Ascanius magnæ spes altera Romæ Procedunt castris. hic Hyperbaton est, teste Seruio. Interea reges procedunt castris. Latinus vehitur quadriugo curru. Est hic etiā Prolepsis, vt añ declarauim⁹. Frequēter etiā in eadem oratione diuersæ figuræ comperuntur diuersis rationibus. Fabius in. viij. Hyperbaton, verbi transgressione interpretatur: quā frequenter ratio comparationis, & decor poscit. Fit enim frequentissime aspera, dura, dissoluta, & hians oratio: si ad necessitatem ordinis sui verba redigantur: & vt quodq; oritur: ita proximis etiā si vincit non pōt, alligetur. Itaq; quoties decoris gratia contrahitur longius verbum, proprie Hyperbati tenet nomen. Animaduertit iudices omnem accusatoris orationem in duas diuisam esse partes. Nam in duas parteis diuisum esse, rectum erat: sed durum & incomptum. Hyperbati species sunt quinque Hysterologia siue hysteron proteron, Anastrophe, Parenthesis, Synchysis, Tmesis. Hyperbaton dicitur ab hyperbēno. id est transcendo vel transgredior: Hypballo, extēdo, supero: Hypbasia, vel hypbasis transgressio.

Hysteron
Proteron.

Hysteron est proteron, postponas si ante locanda.

¶ Hysterologia, siue hysteron proteron, est sententiæ cū verbis ordo mutatus. Vergilius. Et torrere parant flammis, & frangere saxo. prius enim saxo frangunt quā torrent. Idem. Postquā altos tetigit fluctus, & ad æquora veniunt. Nam pri⁹ ad æquora venit quā tetigit fluctus. Idē in. ij. æn. Moriamur, & in media arma ruam⁹. p̄ in media arma ruam⁹, & moriamur: vt notauit Prisc. in l. xvij. Sic me Margarita nutriunt, & peperit. Hystero. i. vltimū, post, aut nouissime. Inde hysteronologia p̄postera locutio. proteron. i. prius.

Anastrophe.

Ordo inuersus erit tibi Anastropha præpositurę.

¶ Anastrophe est verborū tantū ordo præposter⁹. vt Italiā contra maria omnia circum. Transtra per & remos. pro cōtra Italam. Anastrophe est reuersio vel inuersio. Anastrepho, reuertor.

Parenthesis.

Interiecta Parenthesis est sententia quęuis.

¶ Parēthesis ē interposita formatio diuersę s̄nię. vt Aeneas (neq; etiā patrius p̄sistere mētē Pass⁹ amor) rapidū ad naues p̄mittit Achatē. itē p̄tati interpositio: a para & en, quā duo dicūt inter. & thesis positio. Hanc figuram

Dialysim. i. dissolutionem vocat Diomedes. a dialyo. i. dissoluo.

Synchesis est prorsum vocum aut confusio sensus.

Synchesis

¶ Synchesis est hyperbaton obscurum & ex omni parte confusum. Verg. primo ænei. Tæcis notus abreptas in saxa latentia torquet. Saxa vocat Itali medijs que in fluctibus aras. Est autem hic ordo: Tæcis naues abreptas notus torquet in saxa: quæ saxa in medijs fluctibus latentia Ita li vocant aras. In eodem. Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes Littore trinactio: dederatq; abeuntib⁹ heros Diuidit. quoz sit ordo: deinde heros diuidit vina: quæ bonus. Acestes onerarat cadis, & de littore trinactio abeuntibus dederat. Et secundo ænei. Iuuenes fortissima frustra Pectora si vobis audentem extrema cupido est Certa sequi que sit rebus fortuna videtis: Excessere omnes adytis anisq; relictis Dij quibus imperium hoc steterat: succurritis vrbi Incensæ: moriamur & in media arma ruamus. Est enim ordo: iuuenes fortissima pectora: frustra succurritis vrbi incensæ: Omnes dij quibus imperium hoc steterat excessere adytis anisq; relictis: videtis que fortuna sit rebus: si vobis certa cupido est sequi me audentem extrema, ruamus in media arma & moriamur. Synchesis transfertur confusio. a syn. id est con & chesis. i. fusio. a cheo. id est fundo.

Quoq; interposito per Tmesim verbula scindo.

Tmesis.

¶ Tmesis est vnus cõpositi vel simplicis sectio vna dictione vel pluribus interiectis. veluti. Est boreæ regio septē subiecta trioni. Ennius. Saxo cere cõminuit brum. Et, Massili portant ad littora tanas. pro ce rebrum, & Massilitanas. Hęc figura nõ facile admittit: nisi multorum auctoritate fulciat. Tmesis dissyllaba dictione nõ temesis transferit sectio scissio, diuisio. Temno. i. incido, tmasso. i. scindo. Eadez vocat Diacope .i. intercisio. diaopto. i. intercido. a dia. i. per, & copto. i. incido.

Diacope.

Excessus fidei manifestus Hyperbola fertur.

Hyperbole.

¶ Hyperbole est orõ excedēs fidem augēdi minuēdi ve causa. Augendi: vt niue candidior. fulminis ocyor alis. Afra ferit sonus armorum clāgorq; tubarū. Minuēdi causa: vt Vix ossib⁹ hgrēt. Tardior testudie. Cadētis te folij sonitus terreret. Hyperbole dici pōt exminētia, vel vt Cicero ait suplatio. a Fabio lib. viij. Supiectio dicit. a qbusdā excessus. Cõponit ab hyper. id est super, & bole vel bolos. id est iactus.

Dic Allegoriam sensu si verba repugnent.

Allegoria.

¶ Allegoria est tropus q̄ aliā significat aliā dī, & ita vba sensu .i. sensui repugnāt. Ver. i. sine. ij. Geor. S; nos immēsus spacio cõscem⁹ equor. Et iā tēpus equū fumātia soluere colla. i. q̄ tractāda fuerāt affatiz expli cuim⁹. Iā cõgruū ē carnē finire. sic i bucolico ludicro. Claudite iā riuos pueri sat prata biberūt. Hora. i. Odis. O nauis referēt i mare te noui flū q̄. O qd agis fortit occupa portū. hic p̄ nauē allegoricos pplz̄ itelligit p̄ fluctuū rēpestatē, bella ciuilia: p̄ portū pacē & p̄cordiā. Allegoriā Fabi in. viij. iuerfionē vocat. Raphael regi⁹ asserit dici ab allo agorcuin. i. ab

aliud agendo. Constat allegoria ex spondeo & tribracho. Ideo Mancinellus & cæteri turpiter citra necessitatem abusi sunt huius nominis quâtitate: scribitur enim græce sic $\alpha\lambda\lambda\eta\gamma\omicron\rho\iota\alpha$. Ita certe apud Quintilianum (ubi græce scriptum offenditur) Italica impressio semper habet haud immerito: quia quantum ad secundam partem eiusdem originis est cum $\kappa\alpha\tau\gamma\omicron\rho\iota\alpha$ categoria. id est accusatio & prædicamentum. $\kappa\alpha\tau\gamma\omicron\rho\epsilon\omega$ categorico, accuso & prædico. categoros accusator. a cata. i. aduersus. contra. in. ex. per. secundum. & $\alpha\gamma\omicron\rho\epsilon\omega$ agoreuo. id est dico concionor. Eodem modo allegoria fit ex allo. id est aliud. & agoreuo. ergo sine dubio scribitur similiter per u. quam in e longum vertimus. Qui apud Quintilianum aliter impresserunt, non mutauissent Italicam impressionem si hæc bene considerassent. sed nil mirandum: quum per incuriam Cacozelia per $\epsilon\lambda\lambda\omicron\mu$, & Ironia per o micron & plura: male exarata conspiciantur. Allegoriæ species multæ sunt: e quibus septem eminent: ut Donatus ait, Ironia, Antiphrasis, Aenigma, Charitissimos, Patæmia, Sarcasmos, Asterismos.

Ironia.

Illudens recte sermo Ironia feretur.

Ironia est dissimulatio aut illusio qua contraria ostenduntur sensui quem verba præ se ferunt: ut Egregiam vero laudem & spolia ampla refertis Tuq; puerq; tuus. Scilicet is superis labor est. Id populus curat scilicet. Hanc nisi grauitas pronuntiationis adiuuerit, consiteri videtur: quod negare contendit: ut Verres prætor urbanus: homo sanctus & diligens. & in Clodium. Integritas tua te purgauit mihi crede: pudor eripuit: vita antea cæca seruauit. Ironia dicitur ab $\epsilon\iota\rho\omega\mu\epsilon\upsilon\omicron\mu\alpha\iota$. Ironeuomæ. id est dissimulo & cauillatorie decipio. Iron. id est cauillator & Colax. Socrates vulgo Iron dicebatur. id est agens imperitum, & admirator aliorum tanq; sapientium: ut meminit Fabius.

Antiphrasis.

Antiphrasis verbum fit per contraria dictum.

Antiphrasis est vnius verbi Ironia: ut bellum q; minime bellum est, & lucus q; minime lucet. hæc Donatus, & Diomedes, addens patæcas dici: q; minime patcant. Meminit huius rei Quintilianus in primo de institutione oratoria dicens. Et etiam ne a contrarijs aliqua signamur trahi: ut lucus quia umbra opacus paruz luceat, & ludus quia sit longissimus ab lusu, & dis quia minime diues. Varro Patæcas quasi patas dici vult t in cmutata. a partu: q; nascentibus bonu aut malum conferunt: auctore Hesiodo: ut meminit Gellius. Ideo Augustinus Dathus contra Priscianum debacchatur: ostendens per Antiphrasim non dici bellum, Patæcas, Ludum, Lucum &c. Hac etiam figura non nunq; quos nanos conspiciamus Atlantes vocam⁹, & Aethiopes argenteos. Hæc ab Ironia differt: q; Ironia pronuntiendo mutat affectum: & significationem. Antiphrasis vero diuersitatem rei denotat: ut Diomedes ait. Antiphrasis est per contrarium locutio. ab anti. id est contra & phrasis. id est locutio. Antiphaticos contradictorius.

Aenigma supra declaratum est.

At Charientismos tibi molliet aspera dictu.

Charientismos.

¶ Charientismos est tropus quo dura dictu gratius pferuntur: vt si in terrogati: nū me q̄siuit q̄spiaz? respōderis bona fortuna. i. nemo. nūquid vis aliud? vt recte valeas. i. nihil. Charētismos. i. gratificatio & vrbani tas. a χαριεὶς εἶπρος charis chariētos. i. gratus gratiosus. Χαριὶς charis itis. i. grā. Charētismos. i. iocor, nugor, vrbanus sum, alludo. Charismo. i. dono, gratificor.

Sermo procul notus festiua Parœmia fertur.

Parœmia

¶ Parœmia est accōmodatū rebus tēponibusq; puerbiū: vt lupus est in fabula. i. adest is cuius p̄sentia loqui veramur: lupi em̄ vocē adimete ce duntur ei quē priores conspexerint. Verg. Lupi Mœnium videte priores. Cocta numerābimus exta. i. vt Diomedes ait, ex euētū rez sciem⁹. Nos poma natam⁹. quoties indoctus, ignobilis, improb⁹: inter doctos, aut nobiles, aut p̄bos numerari cupit: velut in pomis oletū. Parœmia pro uerbiū. Parœmiacus puerbialis. Dicit a para. i. iuxta, & œme. i. cantus vel cātilena: q̄si iuxta oīm cātilenā. In Donato & Diomede mēdōse legi tur paronomia, pro parœmia. Hos libratiōtū incuria excusat. Alexāder venia caret dicēs. Est & Epizexis & Anaphora Paronomia. sed hic fer me oia figuratū noīa corrumpit: vt legētū liquet mediocriter docto.

Hosticus irrisus nobis Sarcasmos habetur.

Sarcasmos

¶ Sarcasmos est plena odio atq; hostilis derisio. Verg. in. xij. xneid. En agros & quā bello Troiane petisti Hesperia metire iacēs. Et in. ij. anei. Pyrrhus ad Priamū. Referes ergo hæc & nūci⁹ ibis Pelidē genitor: illi mea tristia facta Degenerēs Neoptolemū narrare memēto. Sarcasmo sibilis est Mysterismos cū qdā nsu & cōtractione nariū subdola illusio. Fabius in. viij. Adiciat his Mysterismos, simulat⁹ qdē: s; nō latēs derisus. scribit id nomē græce cū y greco i p̄ma syllaba, & h quā in e lōgā vertim⁹ in secūda μυκτηρισμός mysterismos. i. subsannatio. a mycterizo. i. sub fanno. Idq; a μυκτηρ ηρος mycter eros. p̄enultima gentiui longa: vt crater eris. i. nasus.

Mysterismos.

Simplicitas Asteismos erit si rustica desit.

Asteismos

¶ Asteismos est tropus multiplex numerosq; virtutis. Nā est quicqd rustica simplicitate caret & faceta satis vrbanitate exp̄mit: vt ap̄d Ver. in buco. Qui Bauū nō odit amet tua carmina Mēui. Atq; idem iūgat vulpes & mulgeat hircos. i. p̄ pœna ei cōtingat: vt diligat. Mēuiū peio rem poetā. Nā Mēuius & Bauius pessimi fuerit poetæ: inimici tā Ho ratio q̄ Ver. Vñ Hora. Mala soluta nauis exit alite ferēs olentē Mēuiū. Iungere vulpes & mulgerē hircos est cōtra naturā quicqd conari. Niger cū Alexādro etiā Antisimon vocat hāc figurā: Doctiores Asteismon dū taxat. quos poti⁹ imitādos cēseo. Asteismos est dictio tetrasyllaba: duo:

bus trochæis constans: ideo Syngresim fecimus: vt Vergi. in aluearia. Asteismos transfertur vrbauitas. Asteios vrbauus. Asteizomæ, id est vrbauus sum. Asteizo, id est iocor.

**Homœo-
sis.** Nota parum demonstrat Homœosis magis notis.

¶ Homœosis est minus notæ rei per similitudinem eius quæ magis nota est demonstratio. Eius species sunt tres. Icon. Parabola. Paradigma. Homœosis transfertur similitudo. ab homœos cum œ diphthōgo, id est similis. hinc homœologia, id est similis locutio. Est autem Homœologia orationis vitium quum nulla varietatis gratia leuat tædium, atq; est tota coloris vnus. quæ maxime deprehenditur carēs arte oratoria. Author Fabius in octauo.

¶ Contrariū huic vitium est Soræsmos, quædam missa. ex varia ratio ne linguarum oratio. vt si atticis Dorica, Aeolica, Ionica etiaz dicta cōfundas. Cui simile vitium est apud nos si quis sublimia humilibus: vetera nouis: poetica vulgaribus misceat. Id enim tale est monstrum quale Horatius in principio artis poeticae fingit. Author in octauo Fabius. apd quæ Valla & Aldus legūt Soræsmos. Regius x̄o Cœnismos a cœnoneo, id est communico, legit. Vnde etiam cœnomia, id est communicatio, rectius dicitur q̄ cœnomia. Badius noster vir acerrimi iudicij suffragatur hic Vallæ & Aldo. Soræsmos cum æ diphthongo dicitur aceruatio & congeries. Soros per ω mega ante r. id est cumulus aceruus. Soreuo cumulo. Soria per ei diphthongon, id est congeries: Soreuma atos, id est cumulus. Soreufis aceruatio.

Icon.

Est Icon quoties formæ bene confero formam.

¶ Icon est personarum inter se vel eorum quæ personis accidunt comparatio: vt Os humerosq; deo similis. Aut Icon est formæ ad formas collatio laudis aut vituperationis causa: vt, ibat in prælium corpore tauri validissimi: impetu leonis acerrimi. Et, iste quotidie per forum tanq̄ iubatus draco serpit dentibus aduncis.

Icalmos.

Hæc figura a Diomede vocatur etiam Icalmos. Alio nomine dicitur Catatyposis. Icon onos. pœnultima gentiui correpta cum ei diphthōgo in prima græce scribitur: transfertur imago & similitudo. Icalmos idem.

**Cataty-
pos.**

Catatyposis interpretatur iuxta figuram aut formas: vt Omnia Mercurio similis vocemq; coloremq; Et crines flauos & membra decora iuuentæ. Dicitur a cata, id est per & secundum, & a typos per ω mega id est impressio, & formatio. typos, id est forma, figura, adumbratio. Typoo signo, formo. Ab hypo, id est sub, & typosis fit Hypotyposis, id est informatio, designatio, dispositio. Hypotypoo, id est per figuraz demonstratio & designo.

**Hypoty-
pos.**

Hypotyposis dicitur a Cicerone sub oculos subiectio: vt ait Fabius libro nono. Est autem Hypotyposis quædam proposita forma rerum.

ita expressa verbis: vt cerni potius q̄ audiri videatur: veluti Ipse inflā-
 matus scelere ac furore in forum venit: ardebant oculi: toto ex ore cru-
 delitas emicabat. Hunc figuræ cognata est *Metastasis*: quæ est rēporū
 translatio: qua ita quæ futura sint aut futura fuerint imaginamur: vt
 non narrant res: sed agi videatur. Author ibidem Fabius, veluti Credi-
 te vos intueri hæc: quæ nō vidistis oculis, animis cernere potestis. Ea-
 dem ferme dicitur *Enargia*: quæ est rerum gestarū aut q̄si gestarū sub
 oculos inductio: vt Ac veluti in somnis oculos vbi lāguida pressit. No-
 ãte quies, nequicq̄ audios extendere cursus Velle videmur & in me-
 dijs conatibus ægri Succidimus: non lingua valet: non corpore notæ
 Sufficiunt vires: nec vox nec verba sequuntur. *Metastasis* transfertur
 transmutatio & transitus. a meta, id est trans. & stasis ios. i. statio.

Metasta-
sis.

Enargia.

¶ *Enargia* euidencia est cum a prima vocali in secunda syllaba & ei di-
 phthongo in tertia apud græcos: nos in i longum vertimus. *Enarges*,
 id est manifestus. *Energia* vero cum secunda vocali in secunda syllaba
 dicitur efficacia, actus, & actio. cum ei diphthongo similiter in pœnul-
 tima.

Iure disertus erit quisquis rem comparat apte.

¶ *Parabola* est rerum genere dissimilium comparatio: vt Qualis mu-
 gitus fugit cum saucius aram Taurus, & incertam excussit ceruice se-
 curim. Huius venuste subijci solet *Antapodosis*: quæ est contraria reddi-
 tio vel ex aduerso. ex anti, id est contra, & apodosis redditio. Hæc vt in
 octauo ait Fabius, rem vtrāq̄ comparat & velut subijcit oculis & pa-
 riter ostendit. Cicero pro *Muræna*. Vt aiunt in græcis artificibus eos
 aulæcos dñe qui citharædi fieri non potuerunt: sic nos videmus qui
 oratores euidere non potuerunt, ad iuris studium deuenire. Para-
 bolam Fabius libro quinto appellat *exemplum*. *Diomedes* vero si-
 militudinem: alij comparisonem. Facit id nomen proceleusmatis
 cum: ideo hexametrum non ingreditur. Proinde non credo *Mancnel*
 lo id nomen deducenti ex para, id est iuxta, & bole cum ou diphthon-
 go, id est consilium & sentētia, q̄si iuxta sentētiā. q̄q̄ non ignorem in-
 terim correptionis gratia alteram diphthongi vocalem apud græcos
 abijci. Tamē mihi placet parabolam dici adiectionem. a para, id est ad
 & iuxta, & bole, id est iactus. Ballo iacio, vt sit adiecta cuiq̄ rei compa-
 ratio.

Parabole.

Antapod-
osis.

Exemplum facti vel dicti fit Paradigma.

¶ *Paradigma* est exempli hortantis vel dehortantis enarratio. Hort-
 tantis: vt Antenor potuit medijs elapsus Achiuis Illyricos penetrare
 sinus &c. Dehortantis aut deterrentis: vt At non sic phrygius pe-
 netrat Lacedæmona pastor: Lædamq̄ Helenam Troianas vexit ad
 vrbes. *Paradigma*, id est exemplum. *Paradignyo*, id est exemplifico
 a para, id est iuxta & digma atos, i. signum. *digmatizo*, id est traduco

Paradi-
gma.

& signo, ostendo. græci cum ei diphthōgo in prima syllaba. Hactenus ex Diomede & Donato pauculis figuris obiter infertis, quæ deinceps scribentur ex Mancinello & Nigro atq; Quintiliano sumpsimus, nec tamen quicquid vsq; figurarum est huc contulimus, id em̄ foret immensum, parumq; vtile: authore Quintiliano in nono. Nec mirus: quum Apollodorus, vt Cælius scribit, teste Fabio incomprehensibilia partis huius præcepta existimauerit. Itaq; mecum prædare actum putabos: si post tantos viros non inutiliter hunc laborem obisse candidis lectoribus videbor.

Miscellanea Reliquarum
Figurarum Declaratio.

Vltra figurarum descriptio noia sumit.

¶ Descriptiones temporis, loci, generationis, pugnae & plurimum rerum a nonnullis inter figuras numerantur: quarum declarationem profa facili enucleabit, cum ijs quas Niger in Phrasios, id est elocutionis speciebus declarat.

¶ Est autem Phrasis sermo eloquens totius sententiae significationem ostendens.

Phrasis.

Chronographia.
Topographia.

¶ Chronographia est temporis descriptio: vt Vertitur interea cælum & ruit oceano nox. Dicitur a chronos, id est tempus, chronicos temporalis, & grapho, id est scribo, graphes scriptura.

¶ Topographia est loci vera descriptio: vt Lucus in vrbe fuit media latissimus umbra. Est in conspectu Tenedos, notissima fama Insula. Dicitur a Topos, id est locus, & grapho. ¶ Vocatur etiam Chorographia, a choros, i. locus per ω mega antea.

Chorographia.
Topothesia.

¶ Topothesia est loci ficta descriptio, vt Est in secessu lōgo locus insula portum Efficit &c. Nam hic portus nusq; est in aphrica, authore Seruio. Dicitur a topos, id est locus, & thesis, id est positio. Cosmographia est mundi descriptio, a cosmos, id est mundus.

Aetiologia.

¶ Aetiologia est causae redditio, vt, Ad cælum tendens ardentia lumina frustra, Lumina. Nam tenerae arcebant vincula palmas. Dicitur ab aetia cū æ diphthongo pœnultima breui sine aspiratione, id est cau-

sa, ratio, accusatio, confirmatio, culpa. & logos sermo, vel logia, id est locutio.

¶ **Ecbasis** est lōgus in describēdo excursus. vt in descriptione tēpestatis apud Vergilium in *Georgicis*. Interpretatur exitus egressioq; aut proventus. ab ecbēno, id est euenio, egredior, p̄tereo. Vocatur etiam *Parrebasis*, id est transgressio.

¶ **Antilogia** est verborum contradic̄tio aut refragatio. vt Haud vnq̄ tibi fistula c̄ra iuncta fuit. Anti cōtra. logia, locutio. hoc est p̄tradic̄tio.

¶ **Canthalinos** est risus solutus: vt ha ha he apud comicos. Interpretatur *cachinnus*. a *canchazo*. *Canthaloo* & *canchao*, id est *cachinor*.

¶ **Apophasis** vel *apologia* est obiectorum responsio vel excusatio: vt An mihi cantando victus nō redderet ille *Quem mea carminibus meruisse fistula caprum*. *Apophasis* item, vt dicit *Fabius* in nono, est cuiusp̄iam rei negatio, aut per transitum demonstratio in hūc modum.

Non agam tecum iure summo: non dicam quod forsan obtinerem. Et quid ego istius decreta? quid rapinas? quid hereditatum possessiones datas, quid exertas proferam? Et, *Mitto illam primaz libidinis in iuriam*. Et, *Ne illa quidem testimonia recito quę dicta sunt de festertijs septingentis mihi bus*. Et, *Possum dicere*. Quibus generibus per totas interim quæstiones decurrimus. vt *Cicero*. Hoc ego si sic agerem tanq̄ mihi crimen esset diluendum: hoc pluribus dicerem. Hęc *Fabius*, asserens *Apophasim* a negādo dici. Naz *apophasisthē* significat *negate*. *apophæno*, id est *demonstro*, *definio*. hinc *apophasis* *ios*. id est *negatio*, *sensentia*, *demonstratio*. *Apophasco*, id est *nego* vel *sententiā dico*. *Apologia*, id est *defensio* & *excusatio*. ab *Apologeō*, id est *respondeo*. *Apologematos*, id est *excusatio*. *Apologeomæ* *defendo*, *respondeo*, *purgo*, *excuso*.

¶ **Cacoethos** est mali moris aut consuetudinis descriptio: vt *Exul* ab octaua *Marius* bibit. Dicitur a *caecos*, id est *malus*. & *ethos* *mos*.

¶ **Catacrisis** est alicuius facinoris cōdemnatio vel iudicatio: vt *Tum pendere pœnas Cecropidē iussi*. Dicitur a *cata*, id est *per*, & *secundum*, & *crisis*, id est *iudicium*: hoc est *condemnatio*. *Catacrino*, id est *damno*. *Catacritos* *condemnatus*.

¶ **Apotheosis** est alicuius mortalis in deos relatio: vt *Candidus* in *Suetonio* miratur *limen olympi*. Interpretatur *deificatio*. cum ω *mega* in *pœnultima*. *Apotheoō*, id est *deifico*. ab *apo* p̄positione *variæ* significationis in compositione, & *Theoō* *deifico*. *Theos*, id est *deus*. *Mallim dicere Apotheosis* *Diui Francisci*, q̄ *canonizatio* cum *vulgo*.

¶ **Catalogus** est sermo rerum ordinem & numerum ostendens: vt *Tres sumus imbelles numero sine viribus, vxor Laertesq; senex Telemachusq; puer*. *Catalogus* est *numeratio* & *delectus* *militum*. a *cata* = *lego*, id est *numero*.

¶ **Elogium** est alicuius rei testificatio, vel honoris, vel vituperationis gratia: vt *Solonis sapientis elogium* est, quo se *negat velle suam mortem dolere*: *amicorum la chrymis vacare*.

¶ **Genealogia** est alicuius generationis descripta series: vt *Hunc Fau-*

Ecbasis.

Antilogia.

Canthalinos.

Apophasis.

Apologia.

Cacoethos.

Catacrisis.

Apotheosis.

Catalogus.

Elogium.

Genealogia.

fortuna ferendo est. Interpretatur admirabile, præter vulgi opinionem. Unde Paradoxa Ciceronis. a para, id est præter, & doxa maiestas, gloria, opinio.

¶ Epauxis est sententiarum incrementum ab imo ad superiora con-
surgens: vt Pompeium & hortari, & orare, & iam liberius accusare,
& monere vt magnam infamiam fugiat: non desissimus. Transfertur
magnus incrementum. ab epi præpositione, quæ interdum auget: &
auxesis pœnultima longa, id est augmentum. auxes es. idem. auxeticos
auctius. auxo & auxano, id est augeo.

Epauxis

Auxesis.

¶ Physiologia est rei naturalis descriptio. Horatius. Albus vt obscuro
deterget nubila cœlo Sæpe notus: nec parturit imbres Perpetuos, sic
tu sapiens finire memento Tristitiam vitæq; labores. Interpretatur
locutio de natura. a physis ios. id est natura, & logia locutio.

Physiolo-
gia.

¶ Epicherema est argumentum ratiocinatum. Verum hoc cuz Syl-
logismo & Enthymemate alijsq; pluribus inter figuras proprie nume-
randum non est: vt in nono Quintilianus innuit: licet non defuerint
qui hæc omnia in figurarum contubernium admiserint. Epicherema cuz
e longo ante r. quia per ei diphthongon græce scribitur, interpretatur
conamen. Epichereo conor. Epichetesis pœnultima longa, id est co-
natus.

Epichere-
ma.

¶ Problema est propositio interrogationem detinens annexam: vt
apud Plutarchum. Interpretatur propugnaculum, prætextus, præ-
positio.

Proble-
ma.

¶ Epiphonema est rei narratæ summa acclamatio: vt Tantæ molis
erat Romanam condere gentem. Tantum series iuncturaq; pollet. Inter-
pretatur acclamatio. ab Epiphoneo, id est acclamo, inclamo. Niger
annectit his tria carminum nomina, Epicedium, Epitaphium & Epi-
thalamium: quæ & si proprie figuras non dixerimus: tamen cognatio-
nis ratione nihilcum his obtinent. Estq; eorum cum cæteris carminum
nominibus cognitio vtilissima: ideo non pigebit ea annexere.

Epiphone-
ma.

¶ Epicedium est carmen funebre: quod & Seruius in bucolica testa-
tur. & habetur cadauere nondum humato: vt Extinctum nymphæ
crudeli funere Daphnim flebant &c. Dicitur ab epi. id est in, & super,
& cedia pœnultima longa, id est funus & affinitas. Cedeno, id est iusta
soluo, funus curo, affinis sum, ad funus eo. Scribitur græce κηδεία. In
Nigro mendose legitur Epiodium pro Epicedium.

Epicedium

¶ Epitaphium est carmen cadaueri sepulto cantatum: vt Daphnis
ego in syluis hinc vsq; ad sidera notus Formosi pecoris custos: formo-
sior ipse. Dicitur ab epi, & taphos, id est sepulchrum. Taphe es. exequiæ
sepultura. Tapheus dissyllabum polihctor.

Epitaphi-
um.

¶ Epithalamium est carmen nuptiale: vt apud Catullum, Claudianum,
& Ausonium. Dicitur ab Epi & Thalamus, id est geniale cubicu-
lum.

Epithala-
mum.

¶ Protrepticon est carmen in iustitiam, & adhortatum. a protrepto,
id est dirigo, exhortor. vt apud Ausonium de studio puertili.

Protrepti-
con.

Ioannis Despauterit Niniuitæ

no & nympha genitum laurente Matrica Accipimus: Fauno Picus pa-
ter: isq; parentē Te Saturne refert. Interpretatur sermo de generatione,
a genea, id est generatio, genus, progenies. & logos vel logia.

- Genethlia-
con:** ¶ Genethliacon est natalis descriptio: vt apud Vergili. in Pollione. In-
terpretatur natalitium, & potest flecti Genethliacus a. um. i. nataliti?
a genethlon vel Genethie, id est genus, natiuitas. Genethlia celebritas
natalitia: quæ fit in natali die.
- Monoma-
chia.** ¶ Monomachia est duorum singulare certamen: vt Turni & Aeneæ. a
monon, id est solum, tantum. Monos, id est solus. Monomachus gla-
diator cum vnico pugnans. Mache, id est pugna.
- Nauma-
chia.** ¶ Hinc Naumachia pugna naualis, aut ipsius descriptio: vt apud Li-
uium. Gigantomachia, aut Gigogantha, id est Gigantum pugna. sic
Pædomachia &c.
- Syllogi-
smus.** ¶ Syllogismus est oratio constans ex propositione, assumptione, & cō-
clusionem. Namq; haud tibi vultus Mortalis: nec vox hominem sonat,
o dea certe. Interpretatur computatio, pensatio. Sylloge es. congrega-
tio, collectio. Syllogizo computo, concludo.
- Enthyme-
ma.** ¶ Enthymema est ex vnico assumpto concludens: estq; Syllogismus im-
perfectus: vt Licet vt volo viuere: non sum Liberior bruto? Adijcto pro-
positionem, Syllogismus ent, sic. An quisq; est alius liber nisi ducere vi-
tam Cui licet vt voluit: licet vt volo viuere: non sum Liberior bruto?
Argumentationes poetice non constituuntur secundum normulas lo-
gicorum: sed ex eis possunt elici secundum canones logicos Syllogismi,
Enthymemata &c. vt ex dictis Persij verbis habetur hic Syllogismus
in tertio modo primæ figuræ. Omnis homo cui licet viuere vt vult, est
liber. Ego sum homo cui licet viuere vt volo: ergo ego sum liber. Hæc
sine notitia logicæ perfecte noscet nemo. Enthymema interpretatur cō-
mentum & cogitatio. Enthymema, id est animaduerto, considero,
cogito, reminiscor. Enthymesis pœnultima longa cogitatio. Enthym-
mion, id est caute excogitatum, & astutia, res quæ in animo versatur.
- Oecono-
mia.** ¶ Oeconomia est rei gubernandæ dispēsatio: vt Tu regere imperio po-
pulos Romane memento: Hæc tibi erunt artes, paciꝫ imponere mo-
rem: Parcere subiectis & debellare superbos. Dicitur Oeconomia lex do-
mus. ab œcos, id est domus, & nomos, id est lex: hoc est dispensatio do-
mestica. Oeconomus, id est dispensator rei familiaris, villicus.
- Palilogia** ¶ Palilogia est dictorum ornata replicatio: vt Arma viri ferre arma.
Interpretatur reiteratio vel duplicatio. Palillogos iterum collectus. a
palin, id est iterum. logos, sermo. logia, locutio.
- Stratage-
ma.** ¶ Stratagema est exemplum militare summo studio imitandum: vt
apud L. uium de Hannibale. Interpretatur gestum militare & cōsiliū.
scribitur græce per η. στρατηγικα strategema: sed in a longum saepe
vertitur η. vt machina, camus &c. Ideo male corripit in stratagema ses-
cunda syllaba a Mantuano & pluribus. Strategia, id est militatio, præ-
tura. Strategos imperator, dux exercitus.
- Paradoxō** ¶ Paradoxon est electa sententia: vt Quicquid erit superanda omnis:

Quintilianus conueniētem ponit Diexodon aphodon: vt sit eadem figura, veluti Hyleron Proteron: ideo Vallæ vix hæreo. Significant autem Diexodos Aphodos, transitum & reditum: teste Raphaelē Regio vt sit transitus & reditus ab Ecclasi ad priorem materiam. vtrunq; cōponitur ab hodos, id est via.

Quas tibi declarat Syntaxis non repetemus.

¶ De Appositione, Elocutione, Conceptione, Prolepsī, Zeugmate, Antiphrasi, Synthesi, & Synecdoche, quæ in Syntaxi dicta sunt, haud operæ precium fuerit hic repetere, ita illis supersedendum censeo.

¶ Neq; multum dicendum de Idiophasi & Allophyli: quum Idiophasis sit reciproca cōstructio: quasi propria locutio aut dictio, ab idios, i. proprius, & phasis, i. fama aut dictio: vt Ego me diligo, tu te, ille se.

¶ Allophyliis est constructio non reciproca: vt diligo Paulum. Dicitur quasi alterius generis, ex allo, id est aliud, & phylon cum y græco, id est genus, gens, natio, Mancinellus figuras esse censet. Neutrum nomen est hexametro aptum, quia Idiophasis tribrachuz includit. Allophyliis vero contra Mancinellum est Ditrochæus: quia tertiam syllabam pro ducit: vt Pamphylia secundam.

Idiophasis.

Allophyliis.

Rem nimis vt notam ferimus nos sæpe tacere.

¶ Parasiopepsis est quum aliquid nos reticere dicimus: vt pote omnibus notus: aut cum suspicionē excitare maiorem reticēdo possumus. Quale est illud. In præsentia iudices iniussu populi q̄ improbiissime gesserit reticebo. De falsis eius literis quas ad senatū miserit nihil dicaz. Quod illi sæpe interminati estis omittā. Nam & hæc vobis nota sunt, & quæ nouissime multo indigniora cōmisit: q̄ primū cognoscenda. Item illud Cogis me iniuriæ tuæ causaz proferre: nihil agis. Nō dicam: sed ipsum tempus eam patefaciet. Latine hæc figura dicitur occupatio & præoccupatio. Parasiopepsis pænultima longa: vt Aposiopepsis, in Cornucopiæ Perotti scribitur per secundā vocalē antef. sit a para, id est apud, ab præter, & siopepsis, id est silentium.

Parasiopepsis.

Fingere personam res est percrebra poetæ.

¶ Profopopœia est personæ fictio: quoties inanimatū ad animatū loquitur: aut cōtra, vel animatum ad inanimatū, vel rationis expertus: vt Ouidius ad librum. Parue nec inuideo sine me liberi tibi in urbem. Et Ouidiani libri. Qui modo Nasonis fueramus quinque libelli. Horati⁹. Quid amplius o mare & o terra ardeo. Apud Ouidium in meta. Terra loquitur & Cornix &c. Profopopœia continet duos continuos iam bos: ideo hexametrum non ingreditur. a profopon per ω mega in secūda syllaba, id est persona, & pœo, id est facio aut fingo. Hinc etiam & ab ethos, id est mos, sit Ethopœia, quæ est motus effictio: sicut Mimēsis, id est imitatio: vt apud Terentium. At ego nesciebam quorsuz tu ires. parua hinc est abrepta: eduxit mater pro sua: soror dicta est: cupio ab

Profopopœia.

Ethopœia Mimēsis.

Ioannis Despauterii Niniuitæ

Propempti- ¶ Propempticon carmen vt comitetur quenq̄ scriptum: vt apud Si-
con. donium offendes. a propempe, id est comitor, præmitto, cum pompa
 assequor.

Epiniçius ¶ Epiniçium carmen de victoria cuiusq̄. ab epi, & nice, id est victoria.
 Epiniçios, id est victoriosus. Epiniçium carmen aut celebritas pro vi-
 ctoria habita. Talia sunt, aut fingi e græco fonte possunt, carminum
 plurima nomina. Sed iam satis superq̄ euagati ad monolicha nostra
 redeamus.

Epimone. Inuenies versum repetitum sæpe decenter.
 ¶ Epimone est eiusdē versus frequens repetitio: vt in ludicro Vergilia
 no. Incipe mænaios mecum mea tibia versus. Ducite ab vrbe domū
 mea carmina: ducite Daphnim. Epimone vltimam solum producit:
 ideo hexametrum non ingreditur. Interpretatur perseuerantia, insissē
 tia, assiduitas. Epimonos aduerbium, id est constanter. corripit secun-
 dam sine dubio: vt omnia composita ab epi. ἐπιμονή. ab epi. id est in,
 de, super, & mone mansio. monimos, id est stabilis. Versus sæpe repe-
 titus vocatur intercalaris ab intercalando, id est interponendo vel inter
 uocando: vt dies intercalaris in Februario.

Anthypop- Respondere solent scriptores obiciendis,
phora. ¶ Anthypophora est ad obijcienda responsio: vt Sum pius heu do-
 leo: nam mihi sæpe nocet. Posset quæri cur doles te pitum esse. Huic ta-
 citæ quæstioni sic occurritur. Nam mihi sæpe nocet. Anthypophora
 est solutio. Hypophora nanq̄ obiectio dicitur. Ab anti, id est contra, &
 Hypophora sit Anthypophora: quasi contra obiectionem. id autem
 solutio est. Hypophero, id est suffero, subduco. Hypophoros tributa-
 rius.

Profapod- ¶ Huic figuræ haud multum absimilis est Profapodosis, quum aut
osis. singulis statim ratio subijcitur: vt est illud. Neq̄ accusatorem eum me
 tuo: qui sum innocens: neq̄ competitorum vereor: qui sum Antoni?
 neq̄ consulem spero: qui est Cicero. Aut positus duobus vel tribus eo-
 dem ordine singulis continua reddatur ratio. Quale apud Brutum de
 dictatura Cnæi Pompeij. Præstat enim nemini imperare q̄ alicui
 ferrire: sine illo enim viuere honeste licet: cum hoc viuendi nulla con-
 ditio. Dicitur a pros, id est ad, & apodosis, id est redditio: hoc est ad ali-
 quid rationis redditio. Quintilianus in norio, vix censet in figuris ha-
 bendam Anthypophoram cum Diexodo & Aphodo.

Diexodos ¶ Diexodos est ab Ecbasi ad principalem materiam transitus. hoc mo-
 do, Longius euectus sum: redeo ad propositus. Interpretatur decursus
 & transitus. Mantuanus in primo Faistorum. Sed quo mente vagor?
 video mea longior æquo est Ecbasis. ad sancti festum redeamus Hi-
 lari.

Aphodos. ¶ Aphodon Georgius Valla vocat dubitationem: licet Quintilianus
 distinguere videatur: vt Situe me malitiã siue stultitiã dicere oportet.

do mendum esse in Valla. In Lexico græco Synœceffis dicitur cohabitatio. Synœceco cohabitatio &c.

¶ **Diaffole** (vnde Paradiaffole) inter figuras a nonnullis ponitur: vt **Hypphen**: quis ad accentum magis pertineat. Itaque Diaffole est distinctio: nota inter dictiones, ne putetur esse compositio.

¶ **Hypphen** est dictionum coniunctio vt noscatur esse oppositio: vtque plura sub vno accentu proferant. vt apud Vergilium: teste Seruio. O socij neque enim ignari sumus antemalorum. & Cœli subterlabentia signa. Dicitur subunio. ab hypo, id est sub, & hen, id est vnum. *est vna en
est vna en*

Hendiadym facies soluens in mobile fixum.

¶ **Hendiadys** figura est quum resoluitur substantiuum in adiectiuum: vt Chalybē strenosque momordit. pro chalybeos franos. Et, Pateris libamus & auro. id est pateris aureis per Hendiadym: vt Seruius docet in secundo Geor. Poetis figura est peculiaris. Oratores vix vnquam vtuntur Interpretatur vnum per duo. ab hen cum aspiratione, id est vnum, & dia per, & dyo duo: quando vnum per duo dicitur: vt annulus aurumque gestio: pro annulum aureum.

Quando pati quod agit fero, contrave, **Hypallage** habetur.

¶ **Hypallage** est figura quum verba per aduersum intelliguntur: quum quod patitur agere dicitur aut contra: vt Trade rati ventos. pro trade ratem ventis. **Hypallage** dicitur submutatio vel subalternatio. ex hypo, id est sub, & allage, id est mutatio. Allatto, id est mutuo. **Hypallatto**, id est submutuo vel subalternuo. Contra corripui cum Aufonio, licet pro ductio sit melior & longe frequentior.

Liptote erit quoties plus significans minus aio.

¶ **Liptote** est figura qua minus dicimus quam significamus: vt haud parum doctus: pro multum doctus. Munera nec sperno dulcis amice tua. id est libenter accipio. **Liptote**, id est defectiua aut defectio. a lipo, id est deficio vel linquo.

Antitheton fiet quoties contraria neqtes.

¶ **Antitheton** est figura qua contraria contrarijs opponunt. Ouid. in primo meta. Frigida pugnabant calidis: humida siccis: Mollia cum duris: sine potere habentia potus. Hæc vt Fabius ait in ix. non vnico fit modo. Nas & fit si singula singulis opponunt: vt vicit pudore libido: timore audacia. Et bina binis. Non nostri ingenij est: vestri auxilij est. Et sine sententijs. Dicitur in cœnombus: taceat iudicij. Cum commodissime iungit ea species que distinctio dicit. Odit populus Romanus puatam luxuriam: publicam magnificentiam diligit. **Antitheto** non absilis est **Antimetabole**, que ex diuerso mutatio: que verba declinata repetunt: hoc modo. Non vt edam viuor: sed vt viuam edo. Autho Fabius in nono. Georgius Valla **Antimetaphora** vocat. Dicitur ab anti, id est contra, & **Metabole**, id est transitus: quasi in contrarium transitus. **Antitheton**. i. contra positum. ab anti, id est contra

ducere vt reddam suis. Mimesis ne male pronūcies pœnulti mam pro ducit: quia græce scribitur περὶ μιμήσις.

Laudatur verbī repetitio facta decenter,

Epano-
dos.

¶ Epanodos est cum decore dictionis repetitio siue regressio, plærūq; cum negatione, & interdum sine ea: vt Principum dignitas est pœne par: non par fortasse eorum q; sequebātur. Item. Principatus bon⁹ est: non bonus autē qui in Tyrannidez cōmutatur. Itē. Magnus est labor dī cendi: magna est res. Item. Par est vobis: non par mihi Iulius arte. Et vt Georgius Valla ait. Compulerantq; greges Corydon & thyrsis in vnum: Thyrsis oues, Corydon distentas lacte capellas. Epanodos pro celeusmaticus est hexametris contumax. Fit ex epi & ana: quæ coniuncta iterum vel retro indicant, & hodos. i. via: quasi ad priorez viam regressio. Sūt qui Epanodos aspirant: vt hodos: alij citra statum Epanodos, Periodos, Exodus, Synodus scribūt: vt Philippus argyrhippus: non Philhippus argyrhippus &c. licet componātur ab hippos. de qua re alias plura dicemus: si mitissimus dominus noster Iesus vitam dederit.

Virtutum vitiiis interdum nomina dantur.

Paradi-
stole.

¶ Paradiastole est quum rem nostram dilatamus interpretatione: vt cum astutum sapientem vocamus. Prodigum liberalem. Temerariū fortem. sic cum Nigro Mancinellus. Componitur ex para, id est iuxta, & diastole, id est dilatatio: vt Mācinellus ait. At Fabius in nono distinctionem transfert. Verba eius sunt hæc. Detractionis gratia facta coniunctio (συμοικειωσις vocant) quæ duas res diuersas colligat. Tam deest auaro quod habet: q̄ quod non habet. Huic diuersam volunt esse distinctionem cui nomen dant Paradiastolen: quia similia discernuntur: quum te pro astuto sapientem appelles: pro confidente fortem: pro illiberali diligentem. In hunc locum sic scribit Raphael Regius.

Synœce-
sis.

Synœceosis aut Synœceosis (Nam ei diphthongus modo in i modo in e longum vertitur) ex eo nomen accepit q; duo diuersa simul habitare faciat: hoc est colligat aut coniungat. Nam συμοικειωσις Synœceosis cohabitatio dicitur.

Paradi-
stole.

Paradiastole autem transfertur seiunctio, diuisio, separatio, distinctio. Diastello, id est distinguo. Hoc autem modo a Rutilio Lupo definitur. Paradiastole est schema quod duas aut plures quæ videntur vnaz vim habere: sententias disiungit: & quantum distant docet, cumq; suam sententiam subiungendo in hunc modum. Nam quum ceterozū opimonem fallere conaris tute ipse frustraris. Non enim probas te pro astuto sapientem: pro confidenti fortem: pro illiberali diligentem: pro maleuolo seuerum. Nullum est enim vitium quod virtutis laude gloriari possit. Huic figuræ (inquit Fabius) contraria est ea quæ ex vicinia transit ad diuersa aut similia. Breuis esse laboro, Obscurus fio &c. Georgius Valla Synœsim vocat: quam Quintilianus Synœceosim. crea

ille & terris iactatus & alto. Ille enim superabundat: teste Seruio. Interpretatur superfluitas. Periphras, id est superfluitas: quasi ultra plenitudinem & perfectionem a peri, id est ultra. & pleroma. i. plenitudo, supplementum. Plerosis, id est perfectio. Plerao, id est repleo perficio.

Ob pulchram vocem quid factum Euphonia fertur.

☞ Euphonia est mutatio quæpiam venustioris soni gratia: vt Tytides pro tydides, & redeo pro reeo. Interpretatur bona vox. Eu enim bonum indicat. Phone vox est. Quintilianus elegantius vocalitatem appellat, quæ Priscianus bonam sonoritate. Euphonia, vt apud Horatium Symphonia, corripit pœnultimam. Licet ea syllaba vt pluribus citra necessitatem abutatur Mancinellus.

Euphonia

Versus ad absentem dicitur Apostropha sermo.

☞ Apostrophe vel Apostropha est ad absentem sermonis conuersio: vt Tenunc appello aphyricane. Et, Nec te tua plurima Panthu Labentis pietas nec Apollinis infula texit. Dicitur a Fabio in nono, Auersus sermo siue auersio. apostrepho auerto. Apostrophe etiam odium significat. Apostrophos est accentus quidam apud græcos.

Apostrophe.

Dic Allæothetam contra artem quid variatum.

☞ Allæotheta est accidentium contra artem mutatio: vt Generis, Numeri, Casus, Personæ, Modi, Comparationis. Itaque continet sub se Antiphrasim, Synthesim, & plures figuras. Exempla Mancinelli sunt hæc. Pars in frustra secant. Tu mihi quodcumque hoc regni. Urbem quam statuo vestra est. Dulce satis humor: depulsis arbutus hædis: Lenta salix foeto pecori: mihi solus Amyntas. De quibus omnibus quid sentiam satis in Syntaxi nostra patet. Allæothetam Priscianus libro decimo octauo interpretatur variationem: ad verbum interpretatur aliter posita aut alia positio. ab allos, id est aliter, vel allæos cum æ diphthongo vt græca literatura indicat, ἀλλοιοσ, id est alius & varius atque diuersus. ἀλλοιω, id est permutatio. ἀλλοιωσις allæosis cum æ diphthongo sequente o lōgo, id est mutatio & (vt ita dixerim) alteratio. & a theton, id est positum. Thesis positio, quorum composita pœnultimam corripunt omnia: vt Antitheton apud Persium. Agonotheta. Epitheton &c. Ideo tam Mancinellus quæ ceteri quotquot hæcenus figuratum nomina versibus concludere duos Barbarissimos in hoc nomine fecerunt: peruerse citra necessitatem secundam corripientes, & pœnultimam producentes.

Allæotheta.

☞ Allæotheta dicitur alio nomine Allæosis. quæ duo nomina in Georgio Valla rectissime cum æ diphthongo impellit Aldus vir vtriusque linguæ instaurator summus.

Allæosis.

☞ Valla Allæothetam vocat alio nomine Solæcophanem: quasi Solæcum siue Solæcismum apparentem. a solæcus, & phanos, id est ap-

Solæcophanes.

& theton, id est positum. Persius. Crimina raris Librat in Antithetis, doctas posuisse figuras Laudatur.

Erotema.

Quæstio Erotema est inter numerata figuras.

¶ Erotema est interrogatio. Mancinellus inter figuras locat. Lucanus in primo. Quis furor o ciues? quæ tanta licentia ferri? Gentibus in uisis latium præbere cruorem? Erotao, id est interrogo. Erotema, vel Erotetis pænultima longa, id est interrogatio. Erotematicus, id est interrogatiuus.

Epexege-
sis.

Dicta prius declarat Epexegeſis aperte.

¶ Epexegeſis est ante dictorum expositio vel declaratio: vt Tolle furga Turnum atq; instantibus eripe fatis. Dicitur ab Epi, id est supra, & exegeſis pænultima longa cum antepænultima, id est expositio. Exegema expositio vel narratio. Exegeoma, id est præsum & expono. Exegetes, id est præceptor & expositor.

Emphasis

Emphasis est sensus maior q̄ verba recludant.

¶ Emphasis est figura altiore præbens intellectum q̄ quem verba per se ipsa declarant. Author Quintilianus in octauo. Eius duæ sunt species. Altera quæ plus significat q̄ dicit. Altera quæ etiam id quod nõ dicit. Prior est apud Homerum, quum Menelaus graios in equum descendisse ait. Nam verbo vno magnitudinem eius ostendit. & apud Vergilium. Demissum lapsi per funem. Nam sic quoq; demonstrata est magnitudo. Idem Cyclopa quum iacuisse dicit per antrum: prodigiosum illud corpus spacio loci mensus est. Sequens positum est in voce aut omnino suppressa, aut etiam absissa. Supprimitur vox apud Ciceronem pro Ligatio. Q. si in tanta fortuna: bonitas tanta non est: quam tu per te: per te inquam obtines, intellecto quid loquor. Tacuit enim illud quod nihilominus intelligitur, non deesse homines qui ad crudelitatem eum impellerent. Vergilius in primo Georgicorum Emphasis fecit: authore Seruio, dicens. Quum iam glandes atq; arbuta sacre Desiderent sylæ & victum Dodona negaret. Significatur enim etiam id quod non dicit, hoc est non solum aliæ: sed etiam sacre. Nam harum sterilitas aliarum denotat infœcunditatem. Emphasis interpretatur suspicio, significatio, demonstratio, effigies. Emphanizo id est demonstro, declaro. Emphanio, id est manifesto. Niger Emphasis vocat quoties fixum pro mobili ponit: vt scelus pro scelestus &c.

Parecon.

Quod nihil ad sensum facit esto Parecon ubiq;

¶ Parecon est dictionis aut syllabæ nihil ad sensum facientis adiectio vt apud Terentium. Adesdum paucis te volo. Dum Parecon est, syllabica adiectio. Author Donatus. Sic Parecon est sibi teste Beroaldo in octauo Apuleij. In suo sibi peruoluta sanguine. vt apud Terentium. Suo sibi gladio hunc iugulo. Dicitur a Pareleo, id est produco plongo. Sigd metri tantu causa inculcat, dicit Peripleroma. vt Multu

Petiplero
ma.

parens. Vnde Amorem phaneta vocauit Orpheus: q̄ primus ex chao
apparuit. Hunc solem esse volunt nonnulli. Phaniço, id est appareo,
ostendo, manifesto. Vocatur eadem figura Archaismós, id est antiquitas.
ab archeos, id est antiquus, priscus. Licet imperitum vulgus putet
Archaismon præpositionis tantum figuram esse. Mihi cōcinet q̄ quis
commentarios Donati, Sexuij, Beroaldiq; diligenter perleclitauerit.

τέλος.

Cautum est auctoritate principali, vt auctentico li
quer instrumento, nequis hoc opusculum biennio
proximo in regno Franciæ imprimat præter
Badium, aut aliubi impressum vānu
det, sub pœna contenta in eo
dem instrumento, quod
iustis rationibus
experentibus

commu
nica
bi
tue.

Impressum est autem ad Nonas Maias
Anno Domini. M D XIX.